

REC'D JUL 9 1974

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

V I E N Y B Ė

Oldest Lithuanian Newspaper in the World - Founded 1886

88 M. 9 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1974 M. BIRŽELIO (JUNE) 28 D.

Telephone
APplegate 7-7257

30 CENTŲ

Vienybė sveikina SLA 58-ąjį Seimą Bostone

Iš visų lietuviškų laikraščių Amerikoje daugeliu atžvilgių vienas artimiausių Susivienijimui Lietuvių Amerikoje laikraščių yra Vienybė. Abudu įsteigti tų pačių ir vieni kitiems labai artimų žmonių. Abudu įsteigti tais pačiais 1886-aisiais metais. Abudu gimė ir išaugo istoriškoje Pennsylvania valstijoje. Abu vėliau persikėlė į New Yorką, ne tik į Amerikos didžiausią miestą, bet dabar jau tapusį ir viso pasaulio sostine. Čia įsisteigė net ir Jungtinių Tautų buveinė. Į tą buveinę - Pasaulio parlamentą - Jungtines Tautas nuolatinius pasus turi tiek Susivienijimo organo Tėvynės, tiek Vienybės redaktoriai. Jie iš pirmųjų šaltinių seka pasaulio eigą ir veiksmą.

Ilgus metus Vienybė yra buvusi Susivienijimo organu. Ilgus metus vieni ir kiti talkinosi ir teikė vieni kitiems techniška pagalbą, taip pat naudojasi visokeriopa spaudos talka.

Abu jau yra labai garbingo amžiaus senukai. Bet abudu turi didelių ambicijų išsilaikyti kuo ilgiausiai! Abudu yra pirmieji, stipriausiais pagrindais įsteigti, abudu vienija visus lietuvius, nežiūrint kokių pažiūrų jie bebūtų, abu semia stiprybę iš praeities, ką dr. Vincas Kudirka, sukurdamas Lietuvos himną, pabrėžė! Abu eina Basanavičiaus, Kudirkos, Šliūpo nustatytuoju keliu. Neturėdama

"savos" politinės ar partinės organizacijos užnugario paramos, o būdama visų lietuvių organu, Vienybė ir yra visų politinių, tikiybinių pasekėjų, liberalinių pažiūrų lietuvių laikraštis, kurio skaitytojų ir SLA seimų delegatų didelė dalis yra tų pačių minčių.

Pažiūrėję į lietuvių ateitį Amerikoje, aiškiai matome, kad daugiausia naujų narių tiek Susivienijimas gauna, tiek vis daugiau jaunimo išsiaugina Vienybė, kaupiasi apie ją jau ne tik antrosios, bet ir trečiosios kartos lietuvių vaikai, kuriems anglų kalba jau geriau įkandama, negu tėvų kalba. Tiek SLA organas Tėvynė, tiek Vienybė dalį raštų talpina jau ir anglų kalba.

Linkime mūsų veteranų pionierių pramintu keliu einančiam Susivienijimui Lietuvių Amerikoje ilgiausių metų, o 58-ojo Seimo delegatams nutarti praktiškų nutarimų Susivienijimo gerovei. **Jonas Valaitis**

Boston Navy yard buvo uždarytas. Keli tūkstančiai žmonių netekę darbu.

Neseniai sudaryta nauja privati bendrovė, kuri rengiasi atidaryti minėtą laivų statyklą. Ji jau turi užsakymų pastatyti 10 laivų už \$250 milijonų.

Darbai bus pradėti rudenį. Pradžioje dirbs per 3,000 darbininkų, vėliau daugiau nei 6,000.

SLA Prezidentas Povilas P. Dargis kairėje ir Viceprezidentas Aleksandras Čaplikas dešinėje vadovaus SLA Seimui Bostone liepos-July 1-4 dienomis.

PAGERBĖ PREL. J. BALKŪNA

Salomėja Narkėliūnaitė

Birželio 23 d. Kultūros Židinyje buvo pagerbtas lietuvių tarpe populiarus dvasininkas ir visuomenės veikėjas prelatas Jonas Balkūnas.

Parengimą rengė komitetas, atstovaujantis apie 30 įvairių Didžiojo New Yorko organizacijų. Didžioji Kultūros židinio salė buvo ta proga dail. Česlovo Janušo atitinkamai išdekoruota, o ant sienos kabojo dail. Natalijos Jasiukynaitės nupieštas prelato Balkūno portretas.

Programoje buvo apžvelgta prelato veikla. Kalbėtojai ir sveikintojai linkėjo prelatui dar ilgų sėkmingų metų. Jam buvo įteiktas dail. C. Janušo nupieštas adresas.

Prelatas Balkūnas, nors savo gyvenamąją ir darbo vietą priklauso Didžiojo New Yorko lietuviams, o dar artimiau Maspetho lietuviams, kurie yra jo vadovaujamoje parapijoje, bet tikrovėje jo pilna visur. Aptėję žino viso pasaulio lietuvių, nes, tur būt, nebus pasaulyje nė vieno didesnio lietuviško centro, kurio jis nebūtų ap-

Tęsiama 12 psl.

Poezijos pavasario - 74 laureatas poetas Albinas Žukauskas, apvainikuotas gėžulų vainiku kauniečių šventėje. M. Ogajaus nuotr.

Dešimtasios Poezijos pavasaris Lietuvoje

JOJE DALYVAUJA IR AMERIKOS LIETUVIS

Siemet dešimti metai paeiliui Lietuvoje nuskambėjo Poezijos pavasario poezija. Tai jau tradicija virtęs renginys. Po to, kai Kauno marių pakrantėje, netoli Salomėjos Nėries namelio, buvo uždegta šios šventės ugnis, keturias dienas Lietuvos poetai skaitė savo kūrybą. Pasiskirstę keliomis grupėmis, jie susitiko su Vilniaus darbininkais "Aušros" klube, aplankė Kiršų kaimą - S. Nėries gimtinę, pabuvojo Vilkaviškyje, Stakliškėse - kur prabėgo L. Giros vaikystė, Lazdijuose, Panevėžyje, Tauragnuose, Utenoje - kur gyveno ir mokėsi T. Tilvytis. Visur įvyko dideli poezijos vakarai, susitikimai su visuomene

Tęsiama 6 psl

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. VIENYBĖ owners are: Valerie Tyšliava and Joseph N. Tyšliava. Published bi-weekly by Valerie Tyšliava and Joseph N. Tyšliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tyšliava; Assistant Ann Waivada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tyšliava; Senior Editor Vytautas Širvydas; English Editor Demie Jonaitis; Contributing Editors: Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

SUBSCRIPTION RATES: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. EDITORIAL and ADMINISTRATIVE OFFICES at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

mes

Vytautas Širvydas

Didžiausios lietuvių organizacijos Amerikoje — Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 58-asis Seimas įvyksta liepos 1—4 d. Boston, Mass. Jame dalyvauja per 100 delegatų iš visos Amerikos. Seimas pamini 88 m. sukaktį ir pagerbia SLA įsteigėją dr. Joną Šliūpą.

Seimo žymė Amerikos lietuvių gyvenime, aišku, iškels ne tiek nutartieji, kiek igyvendintieji darbai.

Visi sąmoningieji Amerikos lietuviai nuo širdies linki gerovės ir pasisekimo 1886 metais Vienybės Lietuvininkų (Vienybės) pastogėje, Plymouth, Pa. gimusiai idėjai steigti Susivienijimui, kuris netrukus persiėmė trimis mėnesiais anksčiau jauno Jono Šliūp tuometinėje Amerikos lietuvių sostinėje, Shenandoah, Pa. įkurto "visų lietuvininkų Amerikoje" Susivienijimo tautine dvasia, šio kūniui sunykus. Ši tautinės pažangos stiprioji dvasia ir šiandien Susivienijimą vairuoja, stipriai gyvendindama broliškos-fraternalinės savišalpos principus.

☆☆☆

Į SLA pomirtinių fondą 1973 metais suplaukė \$417,978.47 narių mokesčių, o išmokėti teko \$391,298.31. Naujų narių per du metus 69 organizatoriai įsirašė 436 neskaitant įstojusių kaip Social Members—Susivienijimo Draugų.

Kaip skelbia oficialus Fraternal Monitor metų pabaigoje (1972 metais), organizacija turėjo 270 veikiančias Kuopas ir 7,710 narių. Liūdnu reiškiniu tėra nuolatinis narių mažėjimas:

1967 m.	narių turėta	9,361
1968 m.	"	9,044
1969 m.	"	8,663
1969 m.	"	8,663
1970 m.	"	8,218
1971 m.	"	8,001
1972 m.	"	7,710

1972 m. naujų įsirašė 219, nepadengė netekimo 291. Nors SLA gavo daugiau naujų narių negu abu kiti lietuvių Susivienijimai sudėjus į krūvą, vistiek neganėtinai daug.

Naujų narių įrašymo vėjus, tačiau, įrodė, kad planingai ir sutartinai veikiant, Susivienijimui narių Amerikos lietuviuose galima gauti. Kadangi pašalinė lietuvių spauda, nors labai Susivienijimui draugiinga, vistiek jau "ne tas metas" per daug narių gauti. Gal reiktų siekti padažinti ir praplėsti organą Tėvynę, kurioje SLA prezidentas Povilas Dargis vėliausiam Pildomosios Tarybos suvažiavimui pabrėžė "reikalingumą skelbti Tėvynėje pranešimus dviem kalbom, lietuvių ir anglų. To reikia SLA narių patogumui, o daugeliu atvejų net iš būtinumo". Tautinės pažangos, lietuviškos savijautos ir broliškos savišalpos principais dviem kalbom suredaguojama Tėvynė būtų "garsiakalbis" Susivienijimą pristatyti ne vien 21,347-iems Lietuvoje gimusiems Amerikos lietuviams, kuriuos 1960 metų oficialus gyventojų surašymas čia rado, bet ir tiems 281,149-iems, kurie čia gimė ir kuriems anglų kalba prieinamesnė. Būtina - ir galima - prie šios virš 400,000 Amerikos lietuvių masės priėti ir daugelį jos į Susivienijimą įtraukti.

☆☆☆

Prieš 80 metų, SLA prezidentas kun. Jonas Žilinskas (Žilius) atidarydamas SLA seimą, pasidžiaugė to meto jau aiškiai pastebima Amerikos ir Lietuvos lietuvių tautine pažanga. Jis tada nurodė, kad dar reikia "iš vidaus pasitobulinimo", kurio, sakė, reikia ir Susivienijimui, kuris tuo metu jau buvo aiškiai virtęs "bendra Amerikos lietuvių organizacija".

☆☆☆

Vidaus pasitobulinimas, aišku, visada išeina pasitobulintojui į sveikatą. Susivienijimui dabar gal būtų ypatingai sveika dar patobulinti ir ne tik padažinti organą Tėvynę, gauti ne vien reguliarių narių daugiau, bet ir Susivienijimo Draugų (Social Members).

Medicinos kursą Marylando universitete eidamas, Jonas Šliūpas 1889 metų pabaigoje SLA tikslu statė sutraukti "į stiprią draugę nors 1,000 lietuvių, pasišvenčiančių dėl labo tėvynės. Tuomet visas pasaulis pamatys, kad lietuvių dvasia šiandien ne bergždžia ir nenumirusi". Šiuo metu

Liepos Ketvirtoji, daugelio istorinių įvykių sukaktis

Likimas parinko liepos 4-ąją daugelio svarbių istorinių JAV-ių įvykių data. 1776 m. Liepos ketvirtoji buvo reikšmingiausia. Tą šiltą ir drėgną dieną Philadelphijoje Kontinentalinis Kongresas priėmė dokumentą, kuris pradėtas šiais žodžiais: "Kai žmogiškų įvykių eilėje".

Liepos Ketvirtoją prisimenama daugiau nei vienas prezidentas. Praėjus 50 metų nuo Nepriklausomybės Deklaracijos paskelbimo mirė du prezidentai: Thomas Jefferson, pagrindinis Deklaracijos autorius, ir John Adams, šio dokumento bendradarbis.

Dar vienas buvęs prezidentas James Monroe, mirė praėjus penkiems metams, 1831 m. liepos 4 d. Monroe, iš Virginia, kaip ir Jeffersonas, studijavo teisę Jefferson Charlottesville įstaigoje.

Trisdešimties JAV-ių prezidentas, Calvin Coolidge liepos 4-ąją minėjo savo gimtadienį. Coolidge gimė 1871 m. Vermonte.

Liepos 4 d. buvo atžymėtas vienas skaudus gyvenimo momentas žmogaus, kuris vėliau tapo pirmuoju Amerikos prezidentu. 1754 m. liepos 4 d. pulkininkas George Washington, 22 metų amžiaus po aršios kovos užleido Fort Necessity, netoli Uniontown Pennsylvaniajoje prancūzams ir indėnams. Šio Forto kova pradėjo prancūzų ir indėnų karą.

Vicksburg konfederatai partizanai neturėjo pagrindo švesti 1863 m. liepos 4 d. Tą dieną Unijos pajėgos užėmė miestą, nuėmė vėliavą nuo Warren apylinkės teismo rūmų ir pakėlė Amerikos vėliavą.

1848 m. per Nepriklausomybės Dienos šventę Tautos sostinėje

buvo padėtas Washingtono paminklui kertinis akmuo. 1826 m. liepos 4 d. gimė Stephen Foster, kurio folklorinės dainos ir šiandien lygiai populiarios, kaip ir anksčiau.

Pirmasis užregistruotas Nepriklausomybės Deklaracijos minėjimas įvyko ne 1776 metais liepos 4 d., o liepos 8 d., pirmadienį po Deklaracijos priėmimo. Tą dieną philadelphiečiai sušaukė masinį susirinkimą valstybinių namų kieme ir išklaušė John Nixon'o perskaitytą Deklaraciją. Griaudė patrankos, skambėjo varpai ir batalionai karveivių paradavo.

Oficialus šventimas įvyko 1777 m. liepos 4 d. Philadelphijoje per pirmas Nepriklausomybės Deklaracijos metines. Šis minėjimas sukėlė didelį entuziazmą. Karo laivai Delaware upėje buvo papuošti vėliavomis. Nuo pirmos valandos po pietų laivų igulos jau buvo išsirikiavusios ir užėmusios savo pozicijas.

Ankstyvieji minėjimai davė pavyzdį šių dienų minėjimams. Nepriklausomybės diena dabar yra legali šventė 50-tyje valstybių, Columbia distrikte ir visose teritorijose.

Kanadoj ateiviai turtingesni už Kanadiečius

Kanados spauda rašo, kad pagal jos statistikos 1970 m. paskelbtuosius duomenis, pokariniai ateiviai jau gerokai pralenkė Kanadoje gimusiuosius gyventojus. Pav., sakoma, kad 1946-60 m. į Kanadą atvykusių šeimų pajamos buvo didesnės už vietinių šeimų 10,5%, o jų turas - net 21,8% (statistika liečia uždarbi ir išgytus namus. Pokarinių ateivių 70,8% turėjo nuosavus namus, o vietinių kanadiečių - tik 63%).

Vidutinis ateivių uždarbis 1970 \$9,985, senųjų kanadiečių - \$9,036. Ateivių išgytieji namai savo verte taip pat yra pralenkę kanadiečių namų vertę. Ateivių namo vidutinė vertė buvo \$17,998, kanadiečių - \$13,669.

Vidutinis metinis ateivių uždarbis taip pat buvo didesnis už gimusiųjų tik \$949, jų išgytų namų 31,7% didesnė vertė liudija tų ateivių realesnį požiūrį į gyvenimą, didesnę taupumą, atsakymą daugeliui kanadiečių būdingo "gero" gyvenimo siekių.

KUN. JONAS ŽILINSKAS
Buvęs SLA. Prezidentas ir pirmasis „Tėvynės“ redaktorius.

Susivienijimui būtų labai sveika suburti 1,000 lietuvių — Susivienijimo Draugų, kurių dvasia nebūtų bergždžia ir būtų nemirusi.

☆☆☆

SLA prezidento, kun. Jono Žilinsko parašytoje, 1895 metų seimo priimtoje, o 1897 m. Juozo Paukščio išspausdintoje Susivienijimo konstitucijoje pasišventimas tėvynės labai buvo apipavidalintas taip: "leisti SLA organą Tėvynę, kurioje būtų lietuviško gyvenimo žinios, mokslo, literatūros ir teatro veikalai; spausdinti lietuviškas knygas; steigti kolonijose knygynėlius; įsteigti SLA Centre Amerikos lietuvių knygyną-archyvą; skelbti literatūros konkursus; ruošti prakalbas, ir teatro vaidinimus. Konstitucija įsakė: "Susivienijimas, jo Centro valdyba ir visi Susivienijimo nariai privalo rūpintis ir žiūrėti, kad lietuvių tarpe būtų sutikimas, brolystė ir vienybė ginti vien tautos reikalus ir Susivienijimą".

☆☆☆

Nei pridėt, nei atimt ir 1974!

STEBĖTOJO PASTABOS

Jei tikėti vėliausiam numeriui (nr. 8) menamai paslaptomis Lietuvoje leidžiamai Lietuvių katalikų Bažnyčios kronikai, policija 1973 metais yra padariusi 23 kratas įvairiose vietose ir konfiskavusi religinių raštų, maldaknygių ir kitokios katalikiškos propagandinės medžiagos, vis, tur būt, vardu bolševikinės tikėjimo laisvės? Įdomu, kad anuo metu caro policija darydavo kratas ir ieškodavo lietuviškų knygų, tą patį dabar bolševikinė policija daro, ieškodama katalikiškų raštų.

Amerikos Kongresas paskyrė pustrėčio milijono dolerių tautinių mažumų kultūriniam paveldėjimui išlaikyti. Sakoma, jau susilaukta 900 prašymų, jų tarpe trys neparyškinti iš lietuvių grupių. Numatoma, kad bus patvirtinta tik apie 20. Lietuviai nesitiki sau nė vieno. Kanadoje lietuviai laimingesni, nes ten valdžia panašiu įstatymu jau yra parėmusi lietuvių chorų ir šokėjų grupių pasirodymus ir apmokėtas keliones.

Siemet sueina 250 metų sukaktis gimimo Karaliaučiuje profesoriaus filosofo Emanuelio Kanto, kuris paliko lietuvių tautos savigarbai malonių pareiškimų. Prieš vokiečių pastangas Mažosios Lietuvos lietuvius suvokietinti, Kantas tvirtai pareiškė, kad kiekviena tauta, net mažiausia, turi teisę gyventi. O lietuvių tautinis pobūdis esąs garbingas: "Su vyresniaisiais lietuvis kalba kaip lygus su lygiais - atvirai ir nuoširdžiai. Lietuvis mielai padarys viską, ką laiko reikalingu. Jo išdidumas kyla iš savo vertės pajutimo jausmo, ir pareiškia igimtą drąsą bei polinkį būti ištikimu". Vienu Kanto mokinių buvo Liudvikas Rėza, išleidęs lietuvių liaudies dainų rinkinį ir Donelaičio poemą. Metai.

Brežnevas spėlioja, kad prezidentas Nixon tarp penketo vietų Sovietijoje atklans gudų sostinę Minską, kuri būtų arčiausia Amerikos vis dar nepriklausomomis skaitomomis Baltijos valstybėms.

Iš Bostono korespondentas rašo: "Prieš dvidešimt metų vietos lietuviai turėjo du stiprius choros. Šiandien nėra nė vieno. Laimei, kad retkarčiais iš Brocktono atvyksta prof. Julius Gaidelis ten sudarytas stiprus choros".

Per paskutinį 20 metų kompozitoriai Lietuvoje sukūrė 19 naujų operų, kurių 17 buvo pastatyta Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Rygoje ir Talline. Vienas V. Klova sukūrė šešias, kurių geriausia Pilėnai.

Mirtis pasikvietė iš senųjų Amerikos lietuvių tarpo muziką-vargoninką Joną Čižauską, kuris į Ameriką atvyko 1907 metais ir ypač pasižymėjo, diriguodamas 900 asmenų chorą Lietuvių Dienoje, kada Philadelphia minėjo savo Sesquicentennial sukaktį. Ilgus metus vargoninkavo Baltimorėje ir su žmona Marijona koncertavo daugely mūsų

kolonijų. Parašė tris mišias, kanta-tą Vilniaus Senelis ir priderino apie 50 liaudies dainų chorams ir solo. Mirė geg. 30 Elizabeth, N. J.

Kanados sostinės Ottawa naujojo centrinio knygyno patalpose būrelis ryžtingų lietuvių suruošė lietuviškų knygų parodėlę (parodė apie 60), rankdarbių ir liaudies meno kūrinių.

Vilniuje operos lankytojai ir aktoriai atsisveikino su senuoju Operos ir Baletu pastatu, kuriame per 26 metus pastatyta 70 operų ir 40 baletų. Persikelta į naujus rūmus, kurių statyba užtruko keletą metų. Naujuose pastatuose sutilps 1,200 žiūrovų, bus trigubai didesnė scena ir daugiau įvairių modernių šviestų bei reikalingų garsų.

Hollywood 20th Century Fox ir Tarybų S-gos Lenfilm sutarė bendrai pagaminti filmą belgo Maurice Maeterlincko 1909 metų dramos "L'Oiseau Bleu" (Žydrasis paukštis). Vyriausiu operatorium buvo pakviestas vilnietis filmuotojas J. Gričius, pernai mirusio rašytojo Augustino Gričiaus sūnus.

Ne vienas senųjų Amerikos lietuvių, kuris dar gyvas ir veiklus, galėtų tarti poeto Vinco Giedros žodžius Vilniuje einančiame Pergalės žurnale:

Ziūriu, brolau - jau ir pražili spėjom,
Bet gyvenime juk nuveikėm kai ką.
Gal ir mažiau, negu pasižadėjom,
Bet kur siekimų pabaiga?

O vienybiečiai galėtų pritarti šiems jo žodžiams:

'Jei mūsų priešai neretėja,
Tikriausia, esame dar šio to verti!

Amerikos paštas išleido ženkliuką pagerbti poetą Robert Frost. Retas Amerikos lietuvis gal prisimena, kad Frostas kūrinių pirmąjį vertimą atliko jaunas rašytojas Antanas Tulyš (1921 metais), buvęs Valparaiso studentas, o vėliau ir Sandaros redaktorius. Dabar gyvena Floridos smiltynuose.

Vyriausias "The New World" redaktorius Lloyd Anderson, atsilankęs į Amer. Liet. Tarybos centro būstinę, su reikalų vedėja Irena Blinstrubiene ir kun. J. Prunskiu. Šiuo metu Altos centras daug rūpinasi Chicagoje rugs. 28-29 d. saukiamu Amerikos Lietuvių Kongresu.

"DAINOS CHORAMS"

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos leidžiamas dainų chorams rinkinys netrukus pasirodys viešumoje. Jame yra sutelktos net 27-ių lietuvių išėivijos muzikų sukurtos dainos ir liaudies dainų harmonizuotės, kompetetingos komisijos kruopščiai atrinktos. Šis leidinys yra tartum mūsų chorinės literatūros antologija.

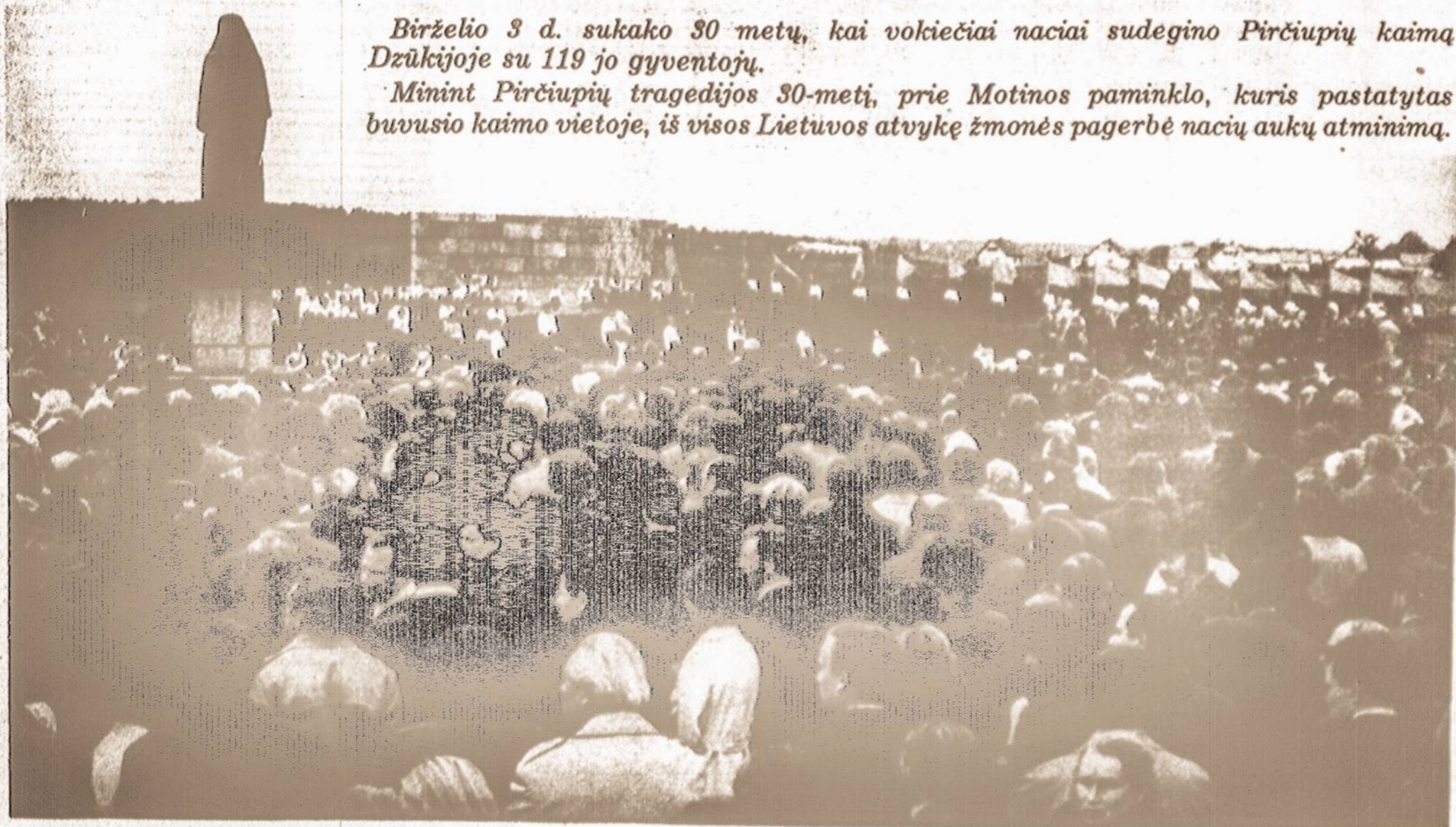
Šiuo leidinio pirminis tikslas yra patenkinti dabarties ir ateities chorų reikmę, nors juo galės puikiai pasinaudoti jaunimo organizacijos, lituanistinės mokyklos, muzikos besimokantis jaunimas ir visi, kuriems rūpi mūsų dainos gyvybės svetur palaikymas.

"Dainos chorams" yra 136 puslapių, 8-1/2 x 11 formato knyga, pritaikinta dažnam ir ilgam chorų naudojimui. Dainų paskirstymas yra toks: mišriam chorui - 35, vyrų chorui - 12, moterų chorui 3 ir lygiems balsams - 11; daugelis jų su akompanimentu.

Si knyga pasirodys dviejose formose: chorams naudoti ir bibliotekoms. Profesinis paruošimas, teksto ir gaidų ryškumas bei sklandi lietuvių kalba daro gerą įspūdį. Prasmingas dailininko viršelio ir žodinės dalies meniškasis apipavidalinimas daro knygą estetiškai patrauklia.

Birželio 3 d. sukako 30 metų, kai vokiečiai naciai sudegino Pirciupių kaimą Dzūkijoje su 119 jo gyventojų.

Minint Pirciupių tragedijos 30-metį, prie Motinos paminklo, kuris pastatytas buvusio kaimo vietoje, iš visos Lietuvos atvykę žmonės pagerbė nacių aukų atminimą.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

Akt. St. Pilka išvyko į Lietuvą

Aktorius Stasys Pilka, anksčiau plačiai veikęs Amerikos lietuvių sceninėje veikloje, buvo vienas iš pirmųjų chicagiečių, kurie šiemet išvyko aplankyti savo tėvynės. Jis Chicago paliko gegužės mėn. pabaigoje ir tėvynėje žada išbūti ilgesnį laiką, ten susipažįstant su scenine ir kita kultūrine veikla. Išvyko svečio viza ir turės progą plačiau pakeliauti po Lietuvą.

Akt. Pilka Lietuvoje vieši jau antrą kartą. Besilankydamas pirmąjį kartą, jis irgi turėjo galimybę susipažinti su įvairiomis kultūrinėmis apraiškomis tėvynėje ir sugrįžęs apie jas teigiamai pasakojo. Kraštutinių tautiečių už tai buvo įvairiai apšmeižtas.

Šią vasarą iš Chicago tėvynėn, kaip atrodo, vyks rekordinis turistų skaičius, nežinurint, kad ten viešėti dabar yra leidžiama tik penkias dienas. Išimtis taikoma tik specialius pakvietimus turintiems ar vykstantiems paviešėti pas gimines. Tada galima svečiuotis mėnesį ar ilgiau.

LIETUVIS ŽURNALISTAS

TAIP PAVADINTAS Lietuvių Žurnalistų Sąjungos neperiodinis leidinys, kurio naujas (Nr. 4, datuotas 1974 m. sausio mėn.) išėjo iš

spaudos. Leidinį, kuris turi 32 puslapius, redaguoja Vytautas Kasniūnas, o redakciniame kolektyve surašyti visi Centro valdybos nariai. Taigi tai turėtų būti labai pavyzdingas žurnaliukas, kadangi čia matyti visa žurnalistine "grietinėlė". Tačiau tikrovėje taip nėra. Jeigu kas nors leidinyje yra gero, tai jo kreidinis popierius. Ypatinai šlubuoja jo kalba.

Redaktorius V. Kasniūnas galėtų pasimokyti iš tame numeryje telpančio kun. J. Vaišnio rašinio, kuriame jis vanaoja kalbos darytojus. "Labai džiaugiamės, kad jaunas leidžia savo žurnalą Pasaulio Lietuvių Jaunimą, bet dar labiau džiaugtumės, jeigu jo redaktoriai daugiau susidomėtų kalbos taisyklumu. Juk nebūtų jau taip sunku surasti kompetentingą asmenį, kuris sutiktų peržiūrėti to leidinio kalbą, kuris duotų redaktoriams kalbos patarimų", - rašo kun. J. Vaišnys.

Patarimas tikrai geras ir vertas dėmesio. Reiktų laukti, kad juo pasinaudotų ir redaktoriai su visa Lietuvių Žurnalistų redakcine kolegija, kurios sudėtyje yra ir pats kun. J. Vaišnys. [eš.]

LAIMUTĖ GAIGALAITĖ-KISIELIENĖ birželio 8 d. Lojolos universitete įsigijo magistro laipsnį social work srityje magna cum laude.

Valdas-Adamkavičius — Adamkus kalba, atidarant dail. J. Rimšos tapybos parodą Čiurlonio galerijoje. Šalia jo — Petras Petrutis.

Dailininkų grupė A. Petrikonio parodos atidaryme. Sėdi — dail. A. Petrikonis ir viešnia iš Lietuvos — dail. A. Ličkutė-Jusionienė.

E. Šulaičio nuotrauka

Prieš išvykdamas į Lietuvą, aktorius Stasys Pilka buvo dažnas Chicagos lietuvių renginių lankytojas. Čia matomas su dviem chicagietėmis Marquette Art galerijoje vykusiame parodoje. E. Šulaičio nuotrauka

PASKUTINĖS SEZONO PARODOS

Prasidedant vasarai, Chicagoje surengtos paskutinės šio sezono lietuvių dailininkų parodos.

Pirmoje šių parodų visuomenei prisistatė dail. A. Petrikonis, o antroje — J. Rimša.

Dail. Petrikonis chicagiečiams nėra naujokas. Jis jau nekartą Chicagoje bei kitose kolonijose buvo surengęs savo parodas ir tapo gana populiariu dailininku. Ši paroda pasižymėjo darbų gausumu, nes dailininkas tikrai nesnaudžia ir tvirtai kuria. Apie kolegijos kūrybą plačiau kalbėjo dail. Br. Murinas. Sveikino kun. J. Borevičius, PLB vald. pirm. Br. Nainys ir kiti. Paroda surengta dail. Petrikonio 50 metų amžiaus sukakčiai paminėti.

Dail. J. Rimša, plačiai po pasaulį keliavęs ir tik neseniai nutūpęs Kalifornijoje, gerokai sudomino chi-

cagiečius. Jo paroda nepasižymėjo darbų gausumu, tačiau išsiskyrė jų brangumu. Parodoje nedaug buvo paveikslų, kurie buvo įkainuoti žemiau tūkstantinės, tačiau kiti darbai siekė net 4 tūkst. dolerių.

Apie šį dailininką plačiau nušvietė Valdas Adamkavičius — vienas iš parodos organizatorių (parodą rengė Margučio radijo programa, o Adamkavičius-Adamkus yra direktorių tarybos pirm.). Taip pat kalbėjo ir Margučio programos pranešėjas Petras Petrutis, kuris, susirinkusiųjų nusiminimui, pranešė, kad pats dailininkas, nors buvo žadėjęs parodon atvykti, dėl pablogėjusios sveikatos turėjo pasilikti namie. Tačiau išreiškė viltį, kad jis vėliau galės atvykti į Chicago, o taip pat ir į Adamkaus vedamą Tabor Farmos vasarvietę, kur jis žada atsidėti ir kūrybai. [eš.]

PLB EKSKURSIJA Į AUSTRALIJĄ

PLB valdyba, norėdama sudaryti palankesnes sąlygas susitikti gyventams skirtinguose kontinentuose, 1974 m. Kalėdų metu organizuoja ekskursiją į Australiją.

Numatoma išvykti iš Chicagos O'Hare aerodromo 1974 m. gruodžio 21 dieną. Australijoje išbūti dvi ar tris savaites. Numatoma aplankyti: Sidney, Canberra, Melbourne, Adelaide, ir kitas vietas.

Adelaide gruodžio 26-31 dienomis vyks Australijos Lietuvių dienos, kurios baigsis Naujų Metų sutikimo baliumi. Į šias "Dienas" suvažiuoja beveik visi Australijos lietuviai. Lietuvių Dienose dalyvautų ir ekskursijos dalyviai. Australijos LB yra paprašyta ekskursantus globoti ir neturintiems parūpinti nakvynes pas Australijos lietuvius, tuo sumažinant ekskursantams išlaidas.

Kelionės išlaidos pareis nuo ekskursijos dalyvių skaičiaus. Kuo daugiau susidarys ekskursantų, tuo pigesnis bus lėktuvo bilietas. Šiuo metu PLB valdyba yra gavusi tik apytikres kainas. Jos yra: Chicago-Sidney ir atgal \$764.50 (tiems, kurie norėtų su grupe nuvykti tik į Sidney ir po to keliauti nepriklausomai nuo grupės).

mai nuo susiorganizavusios visos grupės) Chicago-Sidney-Canberra-Melbourne-Adelaide-Sidney-Chicago \$912.

Galutinis planas bus sudarytas rugpjūčio pradžioje ir už bilietus sumokėti pinigai.

Norinčius ekskursijoje dalyvauti prašome pranešti PLB valdybai adresu: Bronius Nainys, 6804 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. (312) 776-4028.

PLB Valdyba

KR. DONELAIČIO MOKYKLŲ tėvų komitetas birželio 14 d. pasiskirstė pareigomis: pirm. Albina Ramanauskienė, vicepirm. Bronius Polikaitis, sekr. Aldona Pavilionienė, išd. Antanas Jarūnas, koresp. Ritonė Rudaitienė, Parenkimų vadovai Sofija Pranckevičienė ir Aleksas Pocius, ūklo reikalams Edvardas Eringis.

LIETUVIŲ MUZIKOLOGIJOS ARCHYVAS gavo komp. K. V. Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis" pleštuku rašytą paties autoriaus fortepijono santrauką (klavyrą), 258 psl.

VIENYBĖ, 1974 m. birželio 28 d

Keisti reiškiniai Ciceroje

Cicero miestas jau nuo senų laikų yra žymus. Mūsų šalyje spaudoje apie šią vietovę daugiau rašoma negu apie kitas, nežiūrint, jog lietuvių skaičiumi ji nėra pati gausiausia šiame kontinente. Ne tik su Capone ir jo gangsteriais Cicero išgarsėjo, bet ir su dabartinių laikų lietuviais veikėjais.

Tuo tarpu, kai kitos lietuvių kolonijos turi sunkumų sudaryti organizacijų vadovybes, čia tokių, kurie spriaudžiasi į valdžią, yra daugiau negu reikia. Pavyzdžiui, kai Verbų sekmadienį įvykusiame gausiame LB Cicero apyl. narių susirinkime senajai valdybai buvo pareikštas nepasitikėjimas ir išrinkta naujoji, tai 5 senosios valdybos nariai pasišovė eiti toliau savo pareigas. Net ir valdybos pirmininkas A. Juškevičius, kuriam net 200 asmenų atšaukė mandatą tas pareigas toliau eiti, ir toliau prisistato kaip pirmininkas savo organe Naujienoje ir kitoje spaudoje.

Negana to, tas pats A. Juškevičius sušaukė susirinkimą, kuriame net drąsiai kalbėjo apie ateities veiklą. Kitas žmogus, matydamas tokį aiškų nepasitikėjimo pareiškimą, būtų bandęs savo energiją sunaudoti ten, kur jis dar yra pageidaujamas (jeigu iš viso tokia organizacija dar būtų). Tačiau Lietuvių Bendruomenėje susikompromitavęs, šis žmogus neturi jokios gėdos ir su savo keliais talkininkais bando juokinti visuomenę.

Stai, kaip Naujienos aprašė tos nuo organizuotos Lietuvių Bendruomenės atskilusios A. Juškevičiaus "partijos susirinkimą (gegužės 30 d. numerį):

"LB Cicero apylinkės valdyba, vadovaujama pirmininko A. Juškevičiaus, vysto apylinkės veiklą. Valdyba sušaukė ir pravedė registruotų apylinkės narių susirinkimą š. m. gegužės 19 d. Šv. Antano parapijos salėje. Dalyvavo: apylinkės registruoti nariai, spaudos atstovai, keli svečiai bendruomenininkai, iš gretimų apylinkų, viso arti šimtas asmenų (šis skaičius gerokai išpūstas. A. Bl.)

Apylinkės pirm. Juškevičius padarė pranešimą apie apylinkės veiklą, apie apylinkės skilimą, jo priežastį. Aiškiai pasakė, kad vidaus nesutarimo ar skilimo priežastis yra politinės ideologijos skirtumas: prieš ir už bendradarbiavimą, okupantui nuolaidžiavimą, pataikavimą. Taipgi pasakė, kad ši teisėtai išrinkta ir teisėtai veikianti apylinkės valdyba laikosi ir ateityje laikysis tautinės ištikimybės principo.

Susirinkusieji gyvai reikėsi susirinkimo eigoje: statė klausimus, davė konkrečius pasiūlymus ateities veiklai. Veik visi kalbėjusieji užgyrė teisėtą valdybos veiklą, ypač jos vedamąją politinę liniją: tautinės drausmės, ištikimybės liniją.

Prašė valdybą ir toliau eiti savo pareigas iki kadencijos pabaigos, kaip ir LB-nės statusas aprobuoja. Pažadėjo ir visokeriopą paramą valdybai.

—Buvo keltas, aptartas ir vietos Altos reikalas. Visa eilė kalbėjusių

su pasipiktinimu kalbėjo, protestą reikė prieš vietos daktaro, K. Federacijos vado negatyvias pastangas prieš Altą, jo vedamą aršią, negarbingą akciją prieš vietos atsiiteigusį Altos skyrių, jo veiklą. . ."

Toliau Naujienų reportaže rašoma apie šalutinius susirinkimo punktus: filmo rodyką, vaišes ir pan.

Įdomu, kad šį renginį aprašė ir Draugo korespondentas Stepas Paulauskas to dienraščio gegužės 24 d. laidoje. Tačiau jis šį susirinkimą pristatė visai kitaip:

"Gegužės 19 d. 3 val. p. p. Šv. Antano parapijos salėje buvo informacinė - kultūrinė popietė, pradėta Tautos himnu. Kadangi buvo šiltas ir gražus sekmadienis, tai daug kas išvažinėjo į gamtą. Prie įėjimo nebuvo jokios registracijos ir niekas jokių dalyvių sąrašų nedarė. Dalyvavo ALTos Cicero skyriaus pirm. dr. Petras Atkočiūnas, jūros šaulių Klaipėda Kuopos pirm. Karolis Milkovaitis, K. P. Deveikis ir eilė kitų.

Petraukos metu buvo pavaišinti užkandžiais, o Anatolijus Šlutas parodė filmą. Kadangi filmas gamintas ramovėnų pastangomis, tai daugiausia pavaizduoti jų darbai. Šis filmas vertas ir platesnės lietuvių visuomenės dėmesio."

Keista, kad Drauge visai nemini susirinkimo rengėjų ir visai nekalbama apie A. Juškevičių bei jo Bendruomenę ir numatytą veiklą, tačiau minimi tik šalutiniai dalykai. Keistas S. Paulausko teigimas, kad prie įėjimo nebuvo jokios registracijos ir niekas jokių dalyvių sąrašo nedarė. Bet nuo kada, ateinant į kultūrinės popietės, yra laukiama kokių nors dalyvių sąrašų darymo. Matyt, ir tam korespondentui čia nebuvo aišku, ar iš tikrųjų ten buvo kultūrinė popietė ar Lietuvių Bendruomenei skaldyti mitingas.

Tačiau, jeigu S. Paulauskas to nežinojo, tai tą jau turėjo žinoti Draugo kronikos redaktorius A. Baronas, kuris gyvena kelių namų atstume nuo to garsiojo susirinkimo vietos, kur buvo pasisakyta prieš organizuotą Lietuvių Bendruomenę ir užgirta kelių atskalūnų mintis nesiskaityti su dauguma. A. Bl.

Chicagos Lietuvių Moterų Klubo Gintaro baltaus debutantės susipažinimo arbatėlėje dr. Kazio ir Dalios Bobelių rezidencijoje. Sėdi Bronė Kalvaitienė, klubo narė ir Sylvija Petroskus, klubo pirmininkė. Stovi iš k. į d.: Dalia Bobelienė, baltaus komiteto pirmininkė, Linda Savickaitė, Susan Sharko, Joanne Raman-Ramanauskaitė, Marcia Evans, Karen Staskon, Nancy Norbutaitė, Rūta Bobelytė ir Irena Mažeikaitė.

V. Noreikos nuotrauka

LIETUVIAI KANADOJE

Kanadoje, daugiakultūrių reikalų min. dr. St. Haidasz pranešė, kad Toronto tautinių šokių grupei "Gintaras" paskirta \$7,000 parama. Ši grupė esą puoselėja ne tik taut. šokius, bet ir muziką bei dainas. Ji dalyvaujanti programose - Winnipege, Kalgary, Vankuveryje ir Red. Deer tarptautiniame festivalyje.

BRITŲ KOLUMBIJOJ

Kanados Britų Kolumbijos provincijoje gyvena apie 800 lietuvių šeimų.

Mažos kolonijos neturi savų meninių pajėgų. Iš kitur dėl didelio atstumo retai kas aplanko.

Lietuvių spauda Vancouverį pasiekia per 3-4 savaites.

Pernai buvo radijo pusvalandis. Bet dėl lėšų stokos buvo priverstas nutilti. Yra gana tvirtai ant kojų atsistojusieji tautiečiai. Daug turį geras tarnybas, kiti sėkmingai verčiasi verslais, turi motelių, nemažų namų, daug kas ir po kelis. Vancouverio vienos šeimos namas kainuoja \$50,000.

Draugijų veikia žvejotojų klubas Bebras, kuriam vadovauja V. Skabeika. Bendruomenės apylinkės priešaky energingas F. Gumbelis. Apsigyvenus kun. Grigaičiui,

kartą per mėnesį yra lietuviškos pamaldos.

Klimatas drėgnas. Per metus 15 colių kritulių. Bet reumatu sergantieji nesiskundžia. Rūko nėra. Iš šiaurės miestą supa didžiuliai kalnai, ir rūkas išsisklaido. Žiemą matome sniego, tik ne gatvėse, bet ant kalnų. Žiemos metu megztginis reikalingas, nes vidurdieniais temperatūra tepakyla tik iki 40-50 laipsnių. Vasaros metu temperatūra neprašoka 90 laipsnių.

Philadelphia, Pa.

Mirė uolus vienybietis

Antanas Chebatorius mirė gegužės 3.

Palaidotas iš Sv. Jurgio bažnyčios gegužės 8 d. Prisikėlimo kapinėse.

Liko žmona Albina ir duktė Eleonora.

Velionis labai mėgo skaityti Vienybę, kuri jį lankė per ilgus ilgus metus. Jis mėgo skaityti žinias ypač apie Lietuvą ir kelionių į Lietuvą įspūdžius, kurių Vienybėje tikrai tilpo daug. Jam taip pat patiko Vienybėje telpa paveikslai, kurie paryškina ir paturtina žinias.

Likusiai šeimai, giminėms ir artimiesiems reiškiamo gilia užuojautą.

Grandies taut. šokių grupės vedėja Irena Smiliauskienė pasakoja apie senoviškų lietuviškų vestuvių papročius vienos kultūrinės vakaronės metu Jaunimo Centro kavinėje. Šalia jos - Grandies grupės nariai, kurie dialogais ir dainomis pailustravo lietuviškų vestuvių papročius. E. Šulaičio nuotrauka

POEZIJOS PAVASARIS 74

Tęsinys iš 1 psl.

Sių metų Poezijos pavasaris buvo skirtas išymoms sukaktims - poetų Liudo Girono 90-osioms, Salomėjos Nėries ir Teofilio Tilvyčio 70-osioms gimimo metinėms.

X Poezijos pavasario laureatu buvo paskelbtas rašytojas Albinas Žukauskas. Už poezijos rinktinę "Sangražos" jam iškilmingam įteiktas Kauno miesto prizas. Vilkaviškio rajono S. Nėries kolūkio premija šiais metais apdovanotas poetas A. Baltakis už poezijos kūrinių "Baladė apie vagą".

Paskutinis Poezijos pavasario aukuras suliepsnojo senojo Vilniaus universiteto kieme. Grojo studentų pučiamųjų orkestras, skambėjo kanklės, dainavo "Dobilo" choras, įvairių kartų lietuvių poetai, aktoriai, svečiai - poetai iš Leningrado, Gudijos, Turkmenijos - skaitė eiles. Į baigiamąjį Poezijos pavasario vakarą gausiai susirinko publikos.

Sventės proga išėjo poezijos antologija "Poezijos pavasaris-74", kurios puslapiuose yra ir Amerikoje gyvenančio Stasio Santvaro laiškas ir eilės.

Laureatas Albinas Žukauskas, kalbėdamas apie poeziją ir atsakydamas į klausimą, kas yra poezija, aiškino, kad, jo manymu, poezija esanti visas būvis. Apie jos funkcijas jis šitaip aiškino: "... vadinasi, poezija - gera, darbšti, tikra tarybinio mūsų būvio duktė, sąžininga darbininkė. Ji, kur tik gali, kur prieina, - o prieina ji, galima sakyti, visur, - padeda žmogui dirbti ir ilsėtis, džiugauti ir liūdėti, ilgėtis ir svajotis, mylėti ir neapkęsti, rūstauti ir rimti, grožėtis ir piktintis, pykti ir neatleisti, draugauti ir priešauti, baimintis ir narsauti, kentėti ir atvangauti, viltis ir nusivilti, kerštauti ir atlaidžiauti - vertinti, kas tauru, gera, gražu, smerkti, kas negera, netyra, biau, svetima. . ."

Albinas Žukauskas 1972 m. minėjo savo šešiasdešimtmetį. Yra gimęs Bubeliuose, netoli Seinų. 1934 m. jis baigė Vilniaus Vytauto Didžiojo Gimnaziją, vėliau studijavo teisę ir žurnalistiką Vilniuje ir Varšuvoje. Bendradarbiavo Vilniaus krašto lietuvių spaudoje, buvo keletą literatūros leidinių

redaktorium, taip pat yra buvęs Grožinės leidyklos vyr. redaktorium, Lietuvos kino studijos redaktorium ir scenarijų skyriaus vedėju, nuo 1965 m. Literatūros fondo direktorium.

Eilėraščių Žukauskas pradėjo spausdinti 1928 m. 1938 m. išėjo jo rinkinys "Laikai ir žmonės", 1939 m. pasirodė novelių rinkinys "Žemė plaukia į pietus". Abiejuose leidiniuose atsispindi Vilniaus krašto lietuvių buities temos, jų visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo specifika.

Pokario laikotarpiu Žukausko temos keitėsi. Vienu laiku vyravo publicistinis tonas ir temos. Gausu siužetinių eilėraščių, kaimo buities vaizdų, nueito gyvenimo kelio apmąstymų ir kt.

Iki premijuotosios jo knygos "Sangražos", už kurią jis šį pavasarį gavo Kauno miesto prizą, yra išėjusios šios jo eilių knygos: "Mūsų frontas" 1951 m., "Ilgosios varsnos" 1961 m., "Sunkus džiaugsmas" 1969 m.

Nemaža dalį sudaro ir satyriniai bei humoristiniai eilėraščiai - rinkinys "Antivandenė" 1967 m. Tarybiniais metais Žukausko yra išėję ir šie prozos leidiniai: "Alaburdiškių Venera" 1964 m., apsakymai vaikams "Debesų piemenė" ir "Oro šuliny".

Salia originalios kūrybos, Žukauskas yra daug išvertęs į lietuvių kalbą iš rusų, lenkų, gudų ir kt. tautų prozos ir poezijos kūrinių.

Savo rašiniams Žukauskas talkina ir visai eilei laikraščių ir žurnalų Lietuvoje. Kai 1965 m. Vienybė Brooklyne spaudai ruošė Vilniaus Vytauto Didžiojo Gimnazijos 50 metų sukakčiai atžymėti leidinį, Žukauskas parašė labai įdomių atsiminimų iš praeities. Tad su jais turėjo progos susipažinti ir Vienybės skaitytojai. Dabar šios Vienybės puslapiuose yra jo poezijos ištraukų.

Poezijos šventė

NIJOLĖ MEŠKAUSKAITĖ. Pavasaris.

Albinas Žukauskas

Duona

Biržely mataskuodamas bambuko spingu,
Ėjau Antadrajės krantais. Paplūdimėly užkandžiavo
Sventoji šeimynėlė: du gimdytojai ir jų sūnus, bemaž
Studento metų pusvyris. Jau baigė užkandžiauti,
Į dėklą krovė maisto atsargas. Idiliškai žavu.
Bet vienas mostas viską sugadino. Ji, pati,
Pakėlus duonos lustą, apžiūrėjo, švystelėjo į pakrūmę,
Man net nutirpo lūpos, klioktelėjo pyktis.
— Madam, — ko mandagiausiai jai tariau
(Ne drauge, tamsta, ponija, o madam), —
Prašau pakelti duoną, duona — šventas daiktas,
O šventenybėmis mūsųose nesimėtoma
Į priterštas pakrūmes. Prašau pakelti ir atsiprašyti. —
Pati ir pats piktai pagraižė akimis, atseit,
Ko šis nušiuręs senpalaikis kimba!
Sūnus, tas studenčiokas, pasirodė nuovokesnis,
Jis pakaukšeno smilium sau į smilkinį,
Smakru parodė į mane, bet ne piktai, o atlaidžiai.
— Gimdytojau, — jis kreipėsi į savo tėvą, — kliūstelk
Šitam tėvukui pensijotui šnapkės, nes, maityti,
Negauna nė pauostyti, todėl toks piktas.
Tegul pavilgo snapą, kiek apsinėša
Ir eina viešpaties keliais! — Gimdytojas prikliunkino
Stiklinę: — Še, užpilk sau ant akių, tai bus šviesesnės! —
Bet aš, pabrukęs uodegą, ėjau ir nuėjau Antadrajės
Krantais — tolyn nuo tos šventosios šeimynėlės —
Prie man skirtų lydekų, ešerių, salačių...
Atrodo, mažmožis, bet nors praėjo metai,
Vis smilkčioja širdin tas duonos lustas, numestas pakrūmėn.
Nors aišku, kad numesti duonos lustą — kapeika, nedaug,
O vis tik dubnos lustas, šiaip ar taip,
Brangesnis už bet kokias kapeikas, rublius ir brangenybės,
Jame už auksus, sidabrus, visas nauges brangesnis
Žmogaus ir darbo lydinys, sulietas prakaito lašais.

Aš nežinau, tačiau senobinėje mano tėvo, dzūko, troboje
Jei kam netyčia ant aslos nukrisdavo
Duonukės kandamas, turėdavai pakelti,
Nupūsti dulkęs, pabučiuoti tarsį dievą tėvą,
Atsiprašyti duoną, pasakyti jai,
Kad aš netyčia, nu, pati juk suprantai,
Matai, koks afgrubnagis aš esu. Atleisk!
Ir duona nesupykdavo, atleisdavo.

Baisiausia neganda dzūkeliui buvo
Supykinť duoną, daug baisiau nei patį dievą ar karalių.
Senobinėse dzūko, mano tėvo, būklėse
Griežčiausiai draudė duoti duonos arkliai,
Ėriukui, karvei, net karveliui,
Nebent tik žuniui, tas suprantama, juk
Šunims visur ir visada nesigailėta duonos,
Šunims visuomet dera kur geresnis kąsnis,
Tam jie ir šunys, šunimis dangaus leisti,
Kad saugotų turtelį, lotų, kandžiotųsi,
Praneštų šeimnininkui, kur ir kas įvyko.
Senobinėje dzūko troboje nemėtyta į pamazginę
Ar šiukšlių kampa pās duris
Šventosios duonos, paveldėtų papročių, tradicijų,
Nors buvo ir sužiedėję, pasenę bei priplėkę.
Tatai tiesa, kad seno dzūko troboje
Nebūta ši tiek duonos,
Kiek jos dabar prikrauta ant tėvynės stalo,
Bet tai nereiškia, kad ja galime švaistyti,
Nes ji — ne duona (šiuurkščiai tariama), o duonelytė,
Duonukė, duonuzėlė, duoneliūtė, duonelaitė,
Duonaitė, duonutėlė ir duonikė, ir duonutė —
Tokiais gražiais vardais senovė ją vadino!

Gal būt, esu senybiškas, sužiedėjęs, archaiškas,
Gal atsilikęs nuo šio mefo, konservatyvus,
Bet negaliu praeit, akis šalin nusukęs,
Pro numestą ant žemės duonos kriaukšlį,
Bet negaliu nesusižeikti, eidamas Žvėryno gatvėm,
Kad šiukšlių dėžės kvėpia duonute.
Bet negaliu ir negaliu ir daug kur negaliu
Tylom praeit pro šalį, nebeširsti, nesiplūsti,
Nes daug kas nepatinka — negerai.
Tad, žmonės, įsikalkime į smegenis,
Godokime tėvų ir protėvių tradicijas,
Pakėlę pabučiuokime, atsiprašykime duonukę,
Kad ji ant mūsų nesupyktų!

Stasys Santvaras Poezijos pavasaryje

Įdomu sutapimu, Lietuvoje buvusioje Poezijos pavasario šventėje dalyvavo ir Amerikoje, Bostone, gyvenantis poetas Stasys Santvaras. Jis, žinoma, nebuvo Lietuvos nuvykęs ir su jos poetais nelankė kolūkių ar fabričių darbininkų, bet su jo kūryba poezijos mėgėjai gavo progos susipažinti ta proga išėjusioje knygoje - poezijos antologijoje.

Apie tai parašė Gintasis kraštas ir atspausdino Stasio Santvaro eilėraščių.

IŠ RUDENIO Į POEZIJOS PAVASARĮ

Į Poezijos pavasarį aš ateinu iš gana vėlybo rudens, gal net iš ūkanoto suvokimo, kad rudenio dienos nėra nei labai linksmos, nei per daug ilgos. Toks atėjimas mane saisto ne tik atsiskyrimo tolybėm, bet ir išgyvenimais, ir ypač čia laiku, kuris man buvo skirtas. Tur būti, teisingai yra sakoma, kad žmogus negali iš savo laiko išbėgti, ypač gi toks žmogus, kuris bando ieškoti ir kur...

Mes dabar gyvenam tokį metą, kada beveik visi menai atsikako išdailintų, išbulintų klasikinių formų (išskyrus gal tik architektūros meną, kuris negali būti beformis). Tik... ar naujos menų formos yra taip lengvai atrandamos ir sukuriamos? Ar mūsų tikėjimas, mūsų šlovėjimai, kad esame beveik tobulai modernūs, yra pagrįsta ir įrodymais? Ar visa tai, kas negražu ir sujaukta, dabar jau turi būti grožis ir menas? Ką tokiu metu privalo daryti talentai, kurių dvasios liepsnojimu mes visi tikime?...

Primityviais piešiniais savo urvų sienas visai neblogai išdabino urvinių žmogus; netobuli instr-

mental amžius dūzginio di-sonansų ir laužytų ritmų muziką; prieš tūkstantmečius baltom eilėm, ritmine proza labai gerus eilėraščius rašė graikai, kinai, indai, arabai, šiek tiek vėliau neprasas „baltas“ dainas dainavo ir lietuvių liaudis...

Klausimai: ar mes jau tikrai ką nors nauja atradom? Ar mes žengiam į priekį, ar mes riedam atgal į dvasios primityvumą? Tik vienas dalykas jau yra pakankamai aiškus — nuo nūdienio kūrybos chaoso jau nebėra kur ir pasislėpti...

Esu tikras, kad šie sakiniai daug kam pasakė, kad man tikrai nėra lengva iš savo laiko pabėgti. Augintas ir brandintas klasikinio meno mokyklose, aš nepajėgiu nuo jo visiškai nusigręžti. Turinys ir forma, turinio ir formos darna, ne tik eilėraščių, bet ir atskiro sakinio mintis ir muzika man vis tebėra idealai, kurių aš visom jėgom siekiu, žinoma, niekam neratydama garantijos, kad pasieksiu. Su tokiom pažūrom bei „tikėjimais“ drauge eina ir supratimas, kad esu ne-modernus, senoviškas, ne-

pajėgius sutapti su Pavasario poezija.

Rūpestingai redaguojamos, dailiai atspausdinamos Poezijos pavasarių antologijos man yra verdės, prie kurių aš lankiuosi atsigeriti, savą troškulį atvėsinoti. Tie leidiniai man yra autentiški dokumentai, kurių dėka susipažistu su dabartine savo tautos poezija, siauresniu ar platesniu ruoželiu įsibraunu į nūdienių lietuvių poetų žirdis, į jų kūrybinius polėkius bei teškojimus, į jų pasisakymus apie gyvenimą, žmones ir kūrybą. Teisybę sakau — kai kurie jų darbai ir ieškojimai man yra didžiai melonūs, džiuginantys ir viltingi atradimai.

Kai štai, visai netikėtai, ir mano darbeliams prisikleidė Poezijos pavasario erdvė, ką aš dar galėčiau pasakyti? Visi žirdimi sveikinu leidinio dalyvius, linkiu visiems galingų kūrybinių sparnų, nuoširdžiai norėdamas tikėti, kad ir mano balsas, nors ir iš tolimo krašto, nors iš rudens, iš skaudaus nerimo atklydęs, Lietuvos dainių orkestre suskambės savom ir nemeluotom vairsom...

STASYS SANTVARAS

KAS TU ESI

Kas tu esi, pavasario linksmybe,
Datnuojanti ir girių, ir laukų, ir upių
siaulimū?
Nejaugi tik rudens purvan sukritę lapai.

Naktis pakrančių svetimų...

Kas esat jūs, manos širdies troškimal,
Paskendę laimės svalgulio ir meilės
džiaugsmo ilgesy? —

Nejaugi tik nakties tamsoj sužibus žvakė,
Netalmė, kaip žvėris balsai...

Kas tu esi, gražiausia mylimoji,
Viliojanti kaip niekad neįspėta stelos
paslaptis? —

Nejaugi tik akmuo, nugrimziantis į ralsą,
Pagundom svalgatanti mintis...

Kas esat jūs, žaliosios žemės žmonės,
Per amžius nepažinę savo veido ir savy
žmogaus? —

Nejaugi tik nesandoros prižiūgus pelkė,
Klaiki atošvalsta dangaus...

Kas tu esi, pavasario linksmybe,
Vaisinanči ir diegus, ir žuvies, ir žiedus ant
šaku? —

Nejaugi tik drugys, plasnaujantis į ugnį,
Pradžią mirties visu laiku...

RAUDA

Vėl pievosna atbėgs pavasario žiedai,
Giria bus džiaugsmo ir jaunatvės kupina, —
Tik tu manęs nebėgsi pasitikti, kaip andai,
Tuščia bus sutema mana...

Vėl vasaros galvia ugnim spindės veidai,
Vėl sūlės paukščiai supsis ant žalių šakų,
Tik tu manęs nebėgsi pasitikti, kaip andai,
Štady bus šalta ir klauku...

Vėl girioj suskambės rudens ragų aidai,
Erdvėj plazdės žagys ir gervių lėksena,
Tik tu manęs nebėgsi pasitikti, kaip andai,
Tuščia bus sutema mana...

VIENYBĖ, 1974 m. birželio 28 d.

Vėl pamari uždengs žali žiemos žiedai,
Sniege su rogenis klepės būrliai vaikų,

Tik tu savų rogelų neparveši, kaip andai,
Ak, man bus šalta ir klauku...

Ir metal gatvėm eis lyg pervargę karaliai,
Ir bitės avilin lig sutemų skardys,
Tik mano laukiamasis niekad, niekad nepareis —
Kančioj ir sielvarte drebės širdis...

ŽMOGUS

Ne saulė temsta, tik žmogaus širdy
Naktis nešvinta.
Ir tu per naktį tą į nežiną brensi,
Ir vėtros užpučia viršukalnių žibintą.

Prakeiksmu nešinas — tarpukalnėj šauki
Lyg neramūs paukštis.
Ar erdvėj tau pasiekama žvaigždė vaiski,
Ar tau įveikiamas visatos aukštis?

Ne meilė miršta, tik žmogaus širdis
Tokia apsunks.
Tu — mėtis, nuo audrų prie vieškelio sverdis,
Kaip nuaidėjęs metal sunkūs...

Ko teškai tu? Ir ko ugnim svaldai?
Tu žemės padegėjai!
Ak, niekad neužgis teškotojo randai —
Dvejonės blaško ji, kaip laivų marių vėjas...

Ne saulė temsta, tik žmogaus širdy
Naktis nešvinta.
Ir tu per naktį tą į nežiną brensi,
Ir vėtros užpučia viršukalnių žibintą.

STASYS SANTVARAS

Poezijos pavasariai Kaune vyksta jau dešimti metai. Jie iškelia daug Lietuvos poetų, paskatina jaunuosius gabius poetus daugiau kurti. Kaip matome jau pradeda išeiti ir plačiau įjungdami ir iševijos poetus. Reikia laukti, kad sekančiais metais Poezijos pavasariai ir daugiau iševijos poetų įvertins.

A N A S T A Z I J A T A M O Š A I T I E N Ė

Brangindama tėviškės nuotaikas ir sielodamasi jų tęstinumu mūsų dailėje, ypač audime — Tamošaitienė kaip žmogus ir dailininkė tebėra vieniša ir neatkartojama; randanti jėgų ir prasmės ir net su rūpesčiu jas laiko kontakte su jauniausiąja, jau čia gimusia mūsų karta.

Lietuvių liaudies palikimas audimo srityje, kaip technikoje, raštuose, spalvų harmonijoje — Tamošaitienės buvo atidžiai studijuotas, įsigyventas. Per dešimtmečius nepraradusi ryžto ir kūrybinės ugnies, dailininkė įsivaino subtilų meistriškumą mūsų tautinių drabužių ir juostų audime bei kilimų rišime. Jos kūrybos pavyzdžiai, plačiai pasiskirstę kraštuose ir kontinentuose, yra stebimi ne tik lietuvių, bet ir svetimųjų. Šalia aukščiausių atžymėjimų Paryžiuje (1937), Berlyne (1938) ir New York'e (1939) dailininkės Tamošaitienės audiniai rado pripažinimą ir Kanadoje bei J.A.V., kraštuose, kur jos kūriniai dažnomis parodomis laikomi kontakte su žiūrovu. Išskirtinas taip pat faktas, kada dailininkės sukurtų tautinių drabužių natūrali demonstracija mūsų meno ansamblių taip plačiu mastu propaguojama įvairių švenčių bei minėjimų metu.

Kilimo rišime, ypač gobelenuose, neabejotinai Tamošaitienė yra radusi giliausio pasitenkinimo kaip kūrėja. Kilimas kaip tik davė ir duoda dailininkei galimybių jungti sintezes tarp tautinių motyvų ir liaudies meno nuotaikų, įsijaučiant kaip individualiai kūrėjai ir priartėjant prie šių dienų meno išraiškos tradicijų.

Dail. Anastazijos Tamošaitienės kilimai austi ar rišti dar Lietuvoje. Austrijoje ar Vokietijoje turėjo savo kompozicijoje geometrinio, augalinio ir architektūrinio motyvų elementų, kurie dažnu atveju buvo stilizuojami. Ritmas ir liaudiško paprastumo nuotaika kilime tiko Tamošaitienės asmeniškam paprastumui. Kilimo piešybinė ir spalvinė jėga, naudojant mūsų senosios architektūros ir stilizuotų, tautiniais rūbais pasiūsiusių figūrų bei pasakiškos augmenijos plėmai jos koncentruojami centre. Turtinga spalvomis ir plėmų siluetais sprendžiamoji kompozicijos idėja dabar kartojama (dažnu atveju) gana plačioje proporcijoje kilimo kraštuose, ir jei būdavo įvestos figūros ar augmenija — išlaikoma vertikalinė padėtis. Tokio sprendimo kilimų dailininkės kuriama ir pirmajame dešimtmetyje atvykus Kanadon. Kaip vieną šio laikotarpio kilimų būtų galima išskirti didelio formato "Šv. Pranciškus", išaustą Tėvams Pranciškonams J.A.V-se. Tuo metu dailininkė beruošdama eskizus savo kilimams, visu svoriu atsirėmė į tapybinį tautinių pajungimą savo kūrybai praturtinti. Akvarelė, guašas, tempera ir aliejus Tamošaitienę didelė dalimi atitraukė nuo anksčiau jai rūpimų užsimojimų audimo srityje. Dabar dailininkė įženge į visai naujus sprendimus kompozicijoje. Ramybe dvelkianti jos kūriniai dabar įgauna trinties, žibėjimo, spinduliuavimo ir kontrastais judančių stilizuotų plėmų demonstraciją. Pagrindinis kompozicijoje besireiškiąs plėmas dabar yra pajungtas pilnai jėgai, ir jos atsilėpimas ar atkartojimas kilime ar bet kuriame tapybinės technikos kūrinyje lieka bejėgis. Tuo dailininkės priartėjama prie individualumo paremto kompozicijos sprendimo kūrinyje. Šiuo laiku gobeleno technikoje austas kilimas yra labai arti aliejinėje tapyboje naudojamų stilistinių ar kompozicinių sprendimų traktavime. Akvarelė, guašas ir tempera Tamošaitienės naudojama labai laisvai. Pigmentas jos tapyboje nebūtinai laikomas griežtoje technikos kontrolėje. Vandeniais dažais atliktas jos kūrinys turi tačismo stiliaus savybių: paviršius sudalytas įvairaus dydžio ir formų plėmais ir spalvai atstovaujia dažniausia nuogas pigmentas ir juodas tušas. Ekspresyvi tekstūra išjudinama kaip tik tušo ir pigmento jungtimi. Nors kompozicijoje pakankamas augmenijos nujautimas (atpažinimas), tačiau dailininkės laisvai naudojamasi jos elementais bei principais. Šaltieji spalvų harmonijos pigmentai dominuoja vibrudami bet kurioje plokštumoje ir tai, pagal Tamošaitienės apsprendimą, nėra įjungti į formos išvystimą kompozicijoje.

Tas dailininkės laisvų išradingas naudojimas ir jų individualus supratimas Tamošaitienės kūrybą privedė iki šioje parodoje eksponuojamų pavyzdžių originalumo.

TELESFORAS VALIUS

DAILININKŲ TAMOŠAIČIŲ PARODOS MANITOBA MUZIEJUJE

Manitoba Museum of Man and Nature Anastazijos ir Antano Tamošaičių paroda Winipeg, Manitoba vyksta nuo birželio 25 iki liepos 6. Joje rodomi lietuviškais motyvais dailininkų Tamošaičių sukurti ir išausti gobelenai — tapestries žiūrovus žavi. Juose atsispindi lietuvių tautodailė. Šioje parodoje išstatyti gobelenai pavadinti: Folk Dance, Baltic Sea Story, Persecuted, Baptism of Queen Morta, September, Spring, Summer, Amber Palace, Night and Day, Trillium

Hills, Leaning Summits, November Lament, Dream, Wedding of Eagle, Ravens, Farewell, Departure, Village, Side by Side, St. John, Patterns in Parallels. Viso 21.

Manitobos spaudoje telpa ir ju nuotraukų. Tamošaičių darbuose trykšta lietuviškumo dvasia, iškeliamas lietuvių tautos dailė, Lietuvos istorija, geografija, lietuvių meilė Lietuvai.

Tamošaičių parodos suruošiamos visuose didesniuose centruose Kanadoje ir JAV. Vertos lankyti.

THE ENGLISH VIENYBĖ

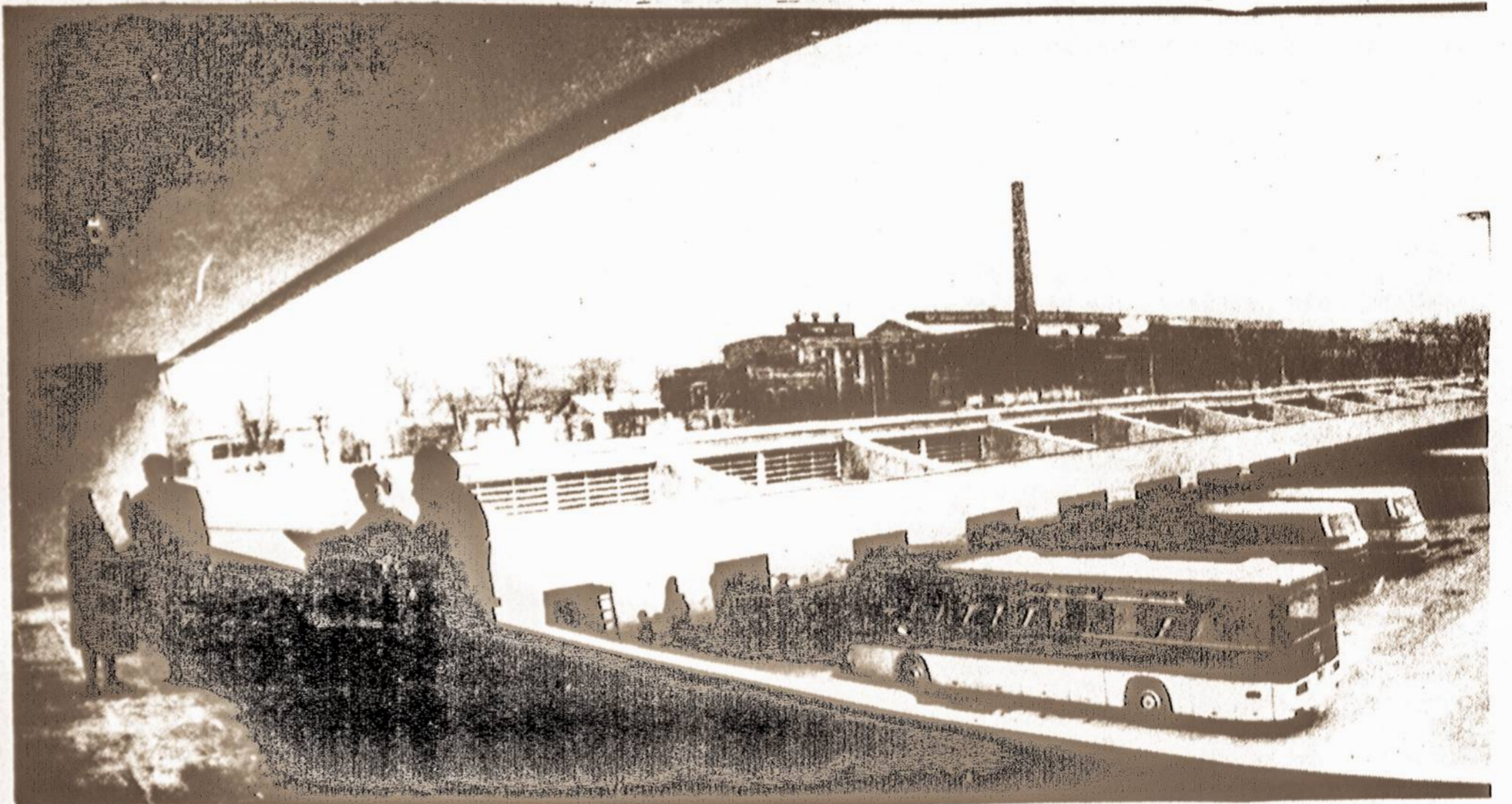
TOWNS IN LITHUANIA

The radial plan of Lithuanian towns is one of the most ancient.

Unlike Italian and French towns, which in the 10th to 14th centuries developed on the basis of their rectangular plan preserved since their antique period, most Lithuanian towns sprang up on the basis of the radial plan. A most characteristic instance is the formation of Vilnius. The city's construction began with the castle, and then progressed concentrically outwards, alongside the more important roads leading to Trakai and Kaunas, Ukmergė, Grodno (Gardinas), Novogrudok (Naugardukas) and Kiev, Minsk and Moscow, Polock and Novgorod, Daugavpils and Pskov, to Lublin and Krakow via Brest. The radial system is characteristic of the lay-out of the New Town of Klaipėda; Telčiai, and many other towns and townships of Lithuania.

Though the system of radiating streets was prevalent in the Old Town of Vilnius, the city's general plan (in contrast to those of, say, Vienna or Moscow) did not become radial-circular after the demolition of its defence walls. This can be explained by the fact that Vilnius had not been enclosed completely by the defence walls due to its topographical features and the Vilnia river. Besides, the Old Town comprised not only the walled territory, but stretched far outside the defence walls. Generally speaking, the Lithuanian cities during the 15th-16th centuries did not develop regular networks of radial-circular streets.

The rectangular system of town-planning (or the gridiron fashion street layout) was introduced into Lithuania from central European states long ago. The rectangular system was used first in the lay-out of Kaunas and Klaipėda. In the 16th and 17th centuries this type of planning was applied on a large scale in many Lithuanian towns and villages. Due to local natural features (contours of the site, rivers, roads), in certain cases the

A new, modern bus depot in ancient Vilnius. It is adjacent to the railroad station and in the same vicinity an eight story garage has been erected for taxis. Further to the left is the airport. All communication is now confined in this sector of Vilnius.

Photo by M. Kuraitis

rectangular system had to be replaced by the radial (Biržai, Prienai, Kretinga). A regular check-board system was fully adopted only in the plan of the New Town of Kaunas in the first half of the 19th century.

In the lineal towns the blocks are placed alongside either side of the main road (Širvintos, Darsūniškis, Balbieriškis).

A survey of all three types of planning reveals that most Lithuanian towns and townships, owing to the natural features of the setting and local traditions, were built according to the radial system, and only some according to the linear plan.

* * *

During the feudal period the composition and design of Lithuanian towns was largely influenced by town fortification works. Unfortunately, the extant bare fortress-hills by the Nemunas is all that has remained of a whole chain of castles, built as a defence against the incessant attacks of the Teuton Knights in the 13th to 15th centuries (Veliuona, Punia, Merkinė, Liškiava, and others). However, certain fragments of the Upper Castle in Vilnius, the ruins of Kaunas Castle and Biržai Castle, the insular Trakai Castle on Lake Galvė survived (The Kaunas and Trakai Castles have been recently restored).

All these castles played a part of utmost importance in

repulsing the Teutonic Order's incursions into Lithuania's territory, where the Teuton Knights' might was ultimately broken.

In contrast to most West European castles designed as fortified residential citadels of feudal landlords or of military monastic orders, the 13th-century Lithuanian castles were of the enclosure type, and their walls provided shelter for the local population in war-time.

At this period the castle-designers were primarily concerned in the country's defence, and not with the artistic development of architectural evolution was caused to a considerable extent by the trade blockade imposed on pagan Lithuania by the Pope in the 13th century. It undermined the economic and cultural relations of the Lithuanians with West and Central European countries. The Lithuanians were deprived of the possibility to acquaint themselves with the latest developments and traditions of construction in these countries, and to apply them in their own land. *To be continued*

SLA Convention July 1-4 in Boston

The 58th Convention of the Lithuanian Alliance of America will commence on July 1, 1974 at the luxurious Statler Hilton Hotel in downtown Boston, Mass. The Convention preparations have been undertaken by the SLA 2nd District, assisted by the Boston and eastern Massachusetts lodge workers.

Adolfas Jucys

The sudden death of Adolfas Jucys in his 70th year, on 4 February, deprives theoretical physics of an important and singular figure.

An atomic-structure physicist, proud of having worked with both Douglas R. Hartree in England and with V. A. Fock in Leningrad, Jucys developed single-handedly an important school of theoretical physics in Vilnius, Lithuania. This development went largely unnoticed in the West until social and geographical isolation were overcome in the 1960's, initially through the translation of some major works from that school. A quirk of double transliteration—into Cyrillic and back into roman—often changed Jucys's name to its more nearly phonetic version, Yutsis.

The work from Vilnius enriched and extended the applications of Racah algebra, particularly through the invention of now familiar diagrams related to those of Richard Feynman. Many novel aspects of atomic theory were elucidated by Jucys and collaborators in a long series of papers and in several books.

As travel to and from Vilnius eased again, many of us visited there—finding a most friendly, witty and gentle hospitality—and many of us had the privilege of receiving him as a lecturer and guest. His depth of understanding, his guidance to many and his high scientific integrity made him a universally respected and beloved scientist.

UGO FANO, CHAIRMAN
Department of Physics
University of Chicago

VIENYBĖ, June 28, 1974

SVEIKATA

Kai vaikai nenori valgyt...

Maždaug vienerių metų vaikai paprastai keičia savo požiūrį į maistą, tampa įnoringi, nustoja jautę alkį. Ir tai neturi stebinti. Jeigu jie tokiais tempais ir toliau valgytų jų svoris augtų, taptų ne žmonėmis, o riebalų kalnu.

Yra ir kitų priežasčių. Tokio amžiaus vaikai pradeda suvokti save kaip asmenybę su savomis pažiūromis ir nenori valgyti maisto, kuris ir anksčiau jiems atrodė neskanus, bet jie būdavo per daug alkani jo atsisakyti.

Dygstantys dantys, ypač krūminiai, taip pat mažina apetitą. Keletą dienų vaikas suvalgo tik pusę įprasto raciono, o kartais ir visai atsisako maisto.

Mums, dabarties žmonėms, sunku tikėti vaikų apetitu. Mes daug girdėjome kuo privalome maitintis, ir pamiršome, kad žmogaus organizmas tai žinojo jau prieš milijonus metų. Kiekvienas vikšras minta tokiais, o ne kitokiais lapais, elnias toli nubėga palaižyti druskos, kai organizmas to reikalauja, paukštis žino, kas jam naudinga, neišklausęs šiuo klausimu paskaitų. Nėra nieko stebėtino, kad žmogus instinktyviai jaučia, kokio maisto jam reikia.

Motina, žinoma, turi žinoti mitybinę daržovių, vaisių, pieno, mėsos, kiaušinių, duonos vertę, duoti vaikui įvairų maistą, kuris patenkintų organizmo poreikius. Bet jai taip pat būtina žinoti, kad vaikas gimsta su stipriais instinktais, kad jo apetitas keičiasi ir kad jis valgys įvairų maistą, jeigu jam nebus įteigta daug prietarų.

Jeigu staiga vaikui ima nepatikti vienas ar kitas patiekalas, kuriuos jis anksčiau mėgo, neverskite jo valgyti. Priešingu atveju įtikinsite jį, kad būtent šie valgiai — jo priešai. Jeigu paliksime jį ramybėje, jis tikriausiai vėl valgys šį maistą po savaitės ar mėnesio. Nekiškite prie lūpų puodelio su pienu, jei vaikas daugiau jo nenori. Keletą kartų atstumdamas puodelį, jis vis labiau įsitikins, kad pienas jam neskanus.

Kai vaikas ima atsisakyti valgyti, motiną tai pykina. Juo labiau ji pyksta ir pergyvena, tuo blogiau vaikas valgo. Maitinimo valandos tampa kanke. Ir tai gali tęstis metais.

Vaikas netenka apetito ne tik dėl to, kad verčiamas valgyti. Tai gali įvykti dėl pavydo tik ką gimusiam kūdikiui ir kitų jo nerimasčių. Bet, kokio bebūtų priežastis, motinos prievarta paprastai tik blogina vaiko apetitą.

Gydytis reikia kantriai

Vaikui reikia leisti pamiršti visas nemalonias su maistu susijusias asociacijas. 2. Pasišaukite nekaltai apie tai, kaip jis valgo — nei girdamos. 3. Pasišaukite duoti jam mėgiamus valgius. 4. Venkite nemėgiamų. 5. Įdėkite jam ir antrą, ir trečią kartą to, ką jis mėgsta (žinoma, jei tai pilnavertis maistas). 6. Jei jis nori tik deserto, tegul suvalgo jį be komentarų. Nesakykite jam: "Negausi deserto, kol nesuvalgysi visko, kas yra lėkštėje", nes nuo to jis dar mažiau norės valgyti antrą patiekalą ir įsigeis trečio. 7. Įdėkite jam į lėkštę mažiau, negu gali suvalgyti. Kai baigs, neklauskite su viltimi: "Dar nori?" Tegul jis paprašys pats, net jeigu valgys po keletą mažų porcijų gana daug dienų. 8. Mokykite, kad valgytų pats. 9. Neapgaudininkite jo, žadėdamos dovanų už tai, ką jis suvalgys. Įsiminkite taisyklę: "Neprašykite vaiko, kad jis valgytų".

VIENYBĖ, 1974 m. birželio 28 d.

Menas ilgai gyventi

Dr. Dalia Tamulevičiūtė

Dažnai sakoma — „menas gyventi, menas dirbti, menas sulaukti gilios darbingos senatvės“. Kurgi slypi šio meno paslaptys! Dienos režime! Būtent planingame ir saikingame darbe ir maitinimosi režime.

Reikia įprasti laiku atsikelti, atlikti rytinę mankštą, gerai apsiprausti, tinkamai apsirengti ir neskubant, nesijaudinant, kad pavėluosi į darbą, papusryčiauti. Mai, darbu atlikti reikalinga energija, kuri žmogaus organizme susidaro iš suvalgytų pagrindinių maisto produktų. Todėl dienos darbą reikia suplanuoti taip, kad visuomet galima būtų laiku pusryčiauti, pietauti ir vakarienai.

Paprastai pirmąjį pusdienį dažniausiai žmogui tenka įtemptai padirbėti, todėl vien miego metu sukaupto poilsio nepakanka, reikia socialiai pavalgyti. Pusryčiams rekomenduojama 20—30 procentų pietums — 30—50 procentų dienos maisto kalorijų. Vakarieniauti reikėtų ne vėliau kaip 2 valandas prieš miegą. Suvalgyti ne daugiau 20 procentų dienos raciono kalorijų. Maistas turi būti įvairus, gerai kulinariškai paruoštas, su pakankamu kiekiu baltymų, angliavandenių, riebalų, vitaminų, mineralinių druskų. Apskalčiuota, kad vidutiniškai 1 kg kūno svorio per dieną reikia 1—1,5 g baltymų, 1—2,5 g riebalų, 5—6 g angliavandenių. Tuo būdu, žinant kūno svorį, galima apskaičiuoti, kiek vidutiniškai žmogui reikalinga kalorijų atlikti savo darbui. Juo sunkiau žmogus dirba, tuo jam reikalingas didesnis kalorijų kiekis.

Deja, ne visi žmonės laikosi reikiamo dienos režimo. Neretai valgoma kas papuola, skubomis, nepilnavertis maistas, persivalgoma arba nepilnavertis. O pasitelko dar ir tokių, kurie prieš kiekvieną valgį išgeria alkoholio. Geria jio ne tik valgykloje, kavinėje ar užkandinėje, bet ir namuose. Tuštame skrandyje alkoholis smarkiai dirgina skrandžio liauką padidėja sekrecija ir rūgštingumas. Iš tuščio skrandžio alkoholis greitai įsisiurbia į kraują, patenka į galvos smegenų žievę ir ją slopina.

Alkoholis ir nenormalus maitinimasis pakenkia ir kitus organus (kepenis, kasą, žarnas, širdį). Tai gali sukelti tinkamai maitintis tikrai yra menas. O kad šio meno išmoktume, pirmiausia reikia turėti saliką. V. Bielinškis yra pasakęs, kad valgo ir geria visi žmonės, bet persivalgo ir persigeria tik laukiniai. O tokių „laukinių“ mūsųose dar vis palikta. Nekalbant apie pobūvius, vašes ir pan., kada šurkščiai pažaidžiamas dienos maitinimosi režimas, kartais iš pat ryto matai neblaivių autobuse, troleibuse, gatvėje. Tokie žmonės, be abejonės, nesilaiko saugumo taisyklių padaro žalą gamybai, sugadina nuotaiką bendradarbiams, ardo savo šeimą, luosina vaikus, trumpina gyvenimą sau ir kitiems.

Visi ilgaamžiai, sulaukę gilios ir darbingos senatvės žmonės, saikingai maitinasi ir labai saikingai vartoja svaigalus arba jų visai nevarato. Ilgaamžiai kasdien saikingai dirbo, ilgai būdavo gamtoje, kuri yra bene geriausias būdas pailsėti. Nervų sistema, ypač mūsų laikais, dirgiklių pakanka. Dėl to, nors prieš miegą, reikia bent 1—2 valandas pabūti ore.

Mūsų amžius be galo įdomus. Tai turėtų kiekvieną skatinti kuo ilgiau gyventi ir būti sveiku, darbingu. O norint ilgai gyventi ir būti sveiku, būtinas racionalus kiekvienos dienos režimas, maitinimosi ir gerimo salikas.

Ką sakyti vaikam, kai tėvai skiriasi

Tėvai, ketindami skirtis, kartais kreipiasi į gydytoją patarimo — ar geriau taip pasielgti ramybės šeimoje dėlei, ar nepaisant nesutarimų, išlaikyti šeimą? Universalus atsakymas, žinoma, nėra. Viskas priklauso nuo to, kodėl tėvai daugiau nebegali būti drauge ir nuo galimybių užgliausti nesutarimus.

Kiek tėvų skyrybos palies vaiką, priklauso svarbiausia nuo jų abiejų santykių. Jeigu nuspręsta skirtis, vaikai apie tai privalo tuoj pat sužinoti. Krizė šeimoje juos slegia, ypač jei ji slepiama. Vaikai turi suprasti: 1) kad jie priklauso abiem tėvams, nors jie ir skiriasi, ir galės nuolat juos matyti; 2) kad negalima vieno tėvų laikyti geru, o kito blogu. Tai padaryti tėvams visų sunkiausia. Natūralu, kad kiekvienas laiko kaltu antrąjį ir nori, kad vaikai tam pritartų. O vaikui baisu patikėti tuo, kad vienas iš jo tėvų blogas.

Išsiskyrusių tėvų vaikas turi, kaip ir visi kiti vaikai, tikėti savo motina ir savo tėvu. Yra ir kitas pavojus, ypač tiems tėvams, kurie sugebėjo patraukti vaikus į savo pusę. Kai vaikas paaugs, ypač jaunuolio amžiuje, kada jo jausmai aplinkai staigiai keičiasi, jis gali pareikšti protestą prieš tą tėvą, kuriuo iki šiol pasitikėjo. Kitais žodžiais, kiekviena motina ir kiekvienas tėvas turi daugiau galimybių išlaikyti savo vaikų meilę bei pagarbą, jei niekad neskatins jų stoti į savo pusę.

Kokiais žodžiais jūs galite paaiškinti vaikui, kad skiriatės? Tai priklauso nuo jo amžiaus. Motina gali savo mažai dukrelei, pavyzdžiui, taip paaiškinti: "Mes su tavo tėčiu pykstamės ir mušamės visai kaip tu ir Jonukas. Todėl nusprendėme, kad mums geriau negyventi vienuose namuose. Bet tavo tėtis liks tavo tėčiu, o aš liksiu tavo mama".

Tokio paaiškinimo užteks mažam vaikui, kuris gerai žino, kas tai yra muštynės ir ginčai. Vyresnis vaikas norės sužinoti daugiau. Aš duočiau jį patenkinančius atsakymus, neaiškindamas, kas teisybė ir kas kaltas.

Ginčų nereikia gėdytis. Nesutariantys tėvai dažnai galvoja, kad šį faktą ypač reikia slėpti nuo vaikų, o kartais net įsivaizduoja, kad vaikai neįtaria apie jo egzistavimą. Žinoma, geriau vengti ginčų vaikų akivaizdoje, bet neteisinga galvoti, kad jie nejaučia įtemptos atmosferos namuose. Jei mažas vaikas įeis į kambarį, kuriame tėvai pykstasi, geriau, jei jie atvirai prisipažins susipykę, o ne staiga nutilę griežtai lieps jam išeiti iš kambario. Vaikui bus lengviau, jei jam paaiškins, kad tokie dalykai atsitinka ir suaugusiems, kad žmonės gali pyktis ir mylėdami vienas kitą, ir kad nesutarimas nėra visa ko žlugimas.

Nesinervuokim

Bloga nuotaika, nervingumas, piktumas sukelia nemalonumus ne tik kitiems žmonėms, bet neigiamai atsiliepia ir į mus pačius.

To reikia vengti, būti, kiek galima, švelnesniam ir linksmesniam.

Dirbantis žmogus neturi laiko galvoti apie kasdieninius rūpesčius arba patirtus nemalonumus.

Savo širdyse skatinti grožio ir nuoširdumo jausmą.

Neieškokime kituose vien tik blogybių. Neapykanta, įleidusi šaknis į mūsų širdį, tampa blogiausiu priešū ne kitiems, bet pačiam.

Nėra idealaus vyro, žmonos, draugo, kaimyno ir bičiulio.

Kiekvienas turime tam tikrų ydų.

Todėl, pirma negu kitus ryžtis peikti ar kritikuoti, pabandykime patys savo pasitobulinti.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Kanadiečiai ruošiasi priimti pasaulio sportininkus

Anksčiau Kanada pasaulinėje sporto arenoje buvo vienas iš atsilikusių kraštų. Neskaitant ledo rutulio, kur kanadiečiai dar prieš 5 metus dominavo pasaulyje, kitos sporto šakos buvo beveik užmirštos. Ir kai Miunchene jiems atiteko tik 5 olimpiniai medaliai (Kanada turi 22 milijonus gyventojų), Kanada nutarė perkainuoti vertybes ir pasispausti sporto srityje. Ypatinčiai tam akstiną suteikė sprendimas, suteikiantis Montrealiui teisę rengti 1976 m. olimpinius žaidimus.

Na, o pastaruoju metu Kanada gyvena XXI olimpinio žaidynių, kurios įvyks Montrealyje, rūpesčiais. Prieš suteikiant Montrealiui teisę surengti olimpiadą, Kanadoje vyravo nuomonė: jeigu Montrealis taip labai tos olimpiados nori, tegul ją rengia, bet mes neprisidėsime. Per pirmą apklausą tik 15 procentų kanadiečių pasisakė už olimpines žaidynes Kanados žemėje, dauguma (85 proc.) buvo prieš. Laikui bėgant, nuomonių santykis keitėsi. Siuo metu jis jau 70:30 olimpiados naudai, ir olimpiados šalininkų tvirtinimas, kad po metų ji pirmas net 95:5, atrodo ne iš pirmo laužas.

Montrealio olimpiados organizatorių paskaičiavimais, XXI olimpinės žaidynės kainuos lygiai tiek, kiek atneš pelno - 310 milijonų dolerių. Olimpiinių žaidynių biudžeto pelno skyriuje įrašyta: 9,5 mil. - bilietai, 3 mil. - televizijos laidos, 250 mil. - olimpinės monetos, 32 mil. - olimpinė loterija, 10 mil. - ženkleliai ir t. t. O išleista bus: sporto bazių statybai - 250 mil., apmokamiems tarnautojams - 14,4 mil., elektros įrengimams - 6,5 mil.,

olimpiniam kaimeliui - 5 mil., propagandai - 2,5 mil. ir t. t.

Jeigu paklausite gyvenantį ne Montrealyje kanadietį, kaip vyksta pasiruošimas olimpiadai, sužinosite ne kažin ką. Kas jau padaryta, kas dar bus daroma, neplačiai reklamuojama. Tačiau Montrealyje judama gana gyvai. Nemaža sporto bazių remontuojamos ir modernizuojamos. Gana daug olimpiados varžybų vyks Montrealio "Forume", talpinančiame 18,000 žiūrovų. Šioje "Montreal Canadiens" ledo ritulininkų karalystėje dėl olimpiinių medalių 1976 metais kovos krepšinininkai, boksininkai, tinklininkai ir gimnastai. Baigta pastatyti "Olympic Centre" halė. Čia vyks olimpiados imtynių varžybos. Rankininkai rungtyniaus irgi jau įrengtuose sporto rūmuose (5,000 žiūrovų). Sparčiai statomas olimpinis stadionas su užtraukiamu stogu. Jo tribūnos talpina 70,000 žiūrovų. Olimpiiniame stadione vyks lengvosios atletikos ir futbolo varžybos. Čia pat lenktyniaus ir plaukikai, vandensvydininkai, šuolininkai į vandenį! Mat, olimpinis plaukimo baseinas su pagrindiniu olimpinio stadionu sudarys vieną ansambli, kurio kaimynystėje - olimpinis kaimelis.

Olimpiinių žaidynių organizatoriai, sukaupę nemažą organizacinį patyrimą per pasaulinę parodą "Expo-67", neslepia nerimo, kad gali pristigti vietų viešbučiuose ir olimpiadą suplauksiantiems turistams. Dabar Montrealio viešbučiuose 12,000 kambarių. Per olimpiadą jų bus 18-20 tūkstančių. Tai nedaug. Todėl jau dabar žvalgoma vietų turistams Montrealio apylinkėse, artimiausiuose miestuose.

TRUMPAI IŠ VISUR

Rokas Povilauskas birželio mėnesį mini savo 86-erių metų gimtadienį.

Povilauskas gimęs Devinduonių km., Šiaulių apskrityje.

Į JAV atvyko 1917 m. Pirmiausia dirbo anglių kasyklose prie Scranton, Pa. Vėliau persikėlė į Brooklyną, kur visą amžių darbavosi siuvyklose.

Nors vertėsi iš siuvyklų, širdies gilumoje - artistas, dainininkas. Jokia pramoga nebuvo senosios kartos lietuvių surengta, kurioje nebūtų Povilauskas dalyvavęs.

Vedęs žmoną Antaniną Žebrauskaitę. Išaugino pavyzdinę sūnų. Wall Street advokatą, gyvenantį New Jersey, vedusį, kuris turi 16 m. sūnų, ir 14 ir 12 metų dukteris.

Linkime kaimynui ilgo ilgo amžiaus ir sveikatos.

Juliaus Kumpiko vadovaujama New Yorke Simo Kudirkos vardo šaulių Kuopa savo šventėje birželio 9 d. Kultūros židinyje pagrindiniu kalbėtoju buvo pasikvietus neseniai į Ameriką atvykusį buvusį Sibiro

tremtinį Joną Kreivėną. Jisai papasakojo savo pergyvenimus ir sovietinių lagerių baisumus.

Už nuopelnus šauliams ir lietuvių bei buvo įteikti šaulių žvaigždės ordinarai dr. J. Kazickui ir Antanui Reventui.

"Paskutinis Birželis", giesmė mišriam chorui su fortepjonu, pagal Birutės Pūkelevičiūtės žodžius Broniaus Budriūno parašyta muzika, išėjo iš spaudos ir jos gaidos platinamos New Yorke ir kitur. Išleido Lietuvių Gydytojų korporacija Fraternitas Lithuanica. Žodžiai tai giesmei buvo parinkti konkurso keliu. Iš 34 eilėraščių, kuriuos parašė 29 autoriai, premiją laimėjo B. Pūkelevičiūtė. Melodijos konkurse, kuriame dalyvavo šeši kompozitoriai, premija atiteko Br. Budriūnui.

Chorams ir muzikos mėgėjams gaidos duodamos nemokamai, o kitiems po \$3. Muzikos žinių skaitytojams jos bus išsiustos taip pat nemokamai.

Kazimieras Šlapelis, aeronautikos dekanas, sėdi savo "Vanagelio" kabinete ir ruožo Argentinos Patagonijos padanges. Comodoro Rivadavia Rotary Klubas surengė jam iškilmingą pagerbimą.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radzianas, savininkas

MOSŲ SPECIALYBĖ LIETUVIŠKA DUONA, PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS.

43-04 Junction Blvd.

Corona, Queens, N. Y. 11368

Tel. 779-5156

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY · MUTUAL FUNDS · INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, įgyjant apdraudus, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiais kitais reikalais, -- kreipkitės!

Joseph Andrutis - Tel. VI 7-4477

87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. vak.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudus ir visais reikalais kreipkitės!

REAL ESTATE & INSURANCE

John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

Mirė muzikas Jonas Čižauskas

Amerikos lietuvių muzikiniame gyvenime gerai pažįstamas Jonas Čižauskas, širdies smūgio ištiktas, mirė gegužės 30 d. Palaidotas Elizabete birželio 1 d., po pamaldų šv. Petro ir Povilo parapijos bažnyčioje. Laidotuvėmis rūpinosi Vargonininkų-Muzikų Sąjunga, kurios jis buvo garbės nariu.

Jonas Čižauskas buvo gimęs 1886 m. sausio 29 Seredžiuje. Į Ameriką atvyko 1907 m. ir visą laiką vargonininkavo, o laisvalaikiu dalyvavo lietuvių muzikinėje veikloje kartu su savo žmona dainininke Marijona. Abudu su koncertais yra aplankę visas lietuvių kolonijas. Jo žmona buvo sopranas, o jis baritonas. Jiedu, įvairiose vietovėse gyvendami, turėjo muzikos studiją ir davė gerą dainavimo ir pianino pradžią ne vienam lietuviui ar svetimtaučiu. Yra gyvenę Baltimorėje, Clevelande, Detroite ir pagaliau Elizabete, kur nuo 1945 m. buvo vargonininku ir chorvedžiu svetimtaučių St. Michael's bažnyčioje. Taip pat vadovavo Linden, N. J., lietuvių chorui.

Muzikas Čižauskas mokėsi Kaune pas Jurevičių, Fr. Norkūną Vilniuje ir paskui vėl Kaune - pas J. Naujalį. Amerikoje studijavo kompoziciją, dainavimą, vargonus, gregorinį giedojimą. Yra parašęs chorui 3 mišias, kantatą "Vilniaus Senelis", harmonizavo arti 50 dainų chorui ir solo, sukūrė vargonam preliūdų. Jo kantata pirmą sykį atlikta ALRK Federacijos 14 Kongrese, įvykusia-me 1924 m. Detroite.

Įvairiose lietuvių parapijose buvo

suorganizavęs didelius chorus, su kuriais dalyvavo žymesniuose lietuvių pasirodymuose, kaip pvz., su Baltimorės chorų dalyvavo 1919 m. Washington, D. C., tarptautinėje parodoje; 1917 m. dainavo solo Visuotiniame Seime New -Yorke; 1926 m. Philadelphijoje, minint to miesto 150 m. sukaktuves, vadovavo 800 šimtų asmenų jungtiniam lietuvių chorui ir grojo ant didžiausių pasaulyje vargonų.

Dar būdamas Baltimorėje, jis ten suorganizavo pirmą lietuvių Amerikoje simfonijos orkestrą ir jam dirigavo. Vargonais yra grojęs įvairiomis progomis, jų tarpe ir St. Patricko katedroje New Yorke, lietuviams minint Karaliaus Mindaugo sukaktį.

Muzikas Čižauskas yra daug pasidarbavęs, organizuojant lietuvių vargonininkų sąjungą, įvairiose kolonijose, kur jam teko gyventi organizavo Lietuvos vyčius ir bendrai dalyvavo visame lietuviškame darbe. Už nuopelnus Lietuvai jis 1940 m. yra gavęs Gedimino ordina.

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

Alice's Florist Shop

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454; Vakare 738-1946.

ČIA RASITE NUOŠIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

1883 Madison Street ● Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVergreen 2-6440

MIRĖ KUN. EDM. BASYS

Iš Lietuvos rašoma, kad vasario 11 d. Šilutėje mirė kun. Edmundas Basys. Paskui aplinkiniu keliu ta pati žinia atėjo ir per Lenkiją iš tenai gyvenančios buvusios Vilniaus Vytauto Didžiojo Gimnazijos mokytojos, kuri parašė, manydama, kad buvusiems tos gimnazijos auklėtiniais reikia apie tai sužinoti.

Kun. Edmundas Basys Vilniaus krašto lietuviams gerai pažįstamas, nes jis Vilniaus krašte gimė, mokėsi ir dirbo, tik numirti jau teko gana toli nuo jo numylėtojo Vilniaus. Kunigu Basys buvo išventintas 1935 m. Tuojuo jis buvo paskirtas Vyt. Didžiojo Gimnazijos kapelioniu. Dėstė tikyba ir filosofiją, dirbo su jaunimu.

Prie arkivyskupo Mečislovo Reino jis buvo kurijos kancleriu, o kai ark. Reinas buvo ištremtas į Sibirą, jam atiteko sunkios Vilniaus arkivyskupijos valdytojo pareigos. Arkivyskupiją valdė 1946-1949 metais. Buvo ištremtas iš Vilniaus į Šilutę, kur išbuvo 25 metus. Paskutinius

kelerius metus sirguliuavo ir tebebuvo tik altarista.

Kun. Edm. Basio palaikai palaidoti Dūkšte, Vilniaus krašte. Į Dūkštą iš Šilutės velionį atlydėjo Valkininkų klebonas kun. Algimantas Keina, kuriam kun. Basys buvo dėdė. Gausiai tikintiesiems dalyvaujant, vysk. J. Steponavičius, taip pat ištremtas iš Vilniaus, atlaikė pamaldas, pamokslą pasakė kun. Juozas Poškus, dirbęs arkivyskupijoje kartu su velioniu. Kapinėse pamokslą pasakė kun. Kazys Pūkėnas, papasakojęs, kaip Basys, dar gimnazistu būdamas, atostogų metu lankydavo Vilniaus krašto lietuviškus kaimus, stiprindamas šv. Kazimiero draugijos veiklą. Apie kun. Basio būdo savybes kalbėjo Ceikinių klebonas kun. Garuckas ir vysk. J. Steponavičius.

Lietuvoje, Vilniuje, liko velionio sesuo Liuda Basytė ir Amerikoje jo brolis Leonardas Basys, Vienybės skaitytojas.

DAVENPORT 6-1658

ESTABLISHED 1941

Kodis Funeral Home

63-06 FLUSHING AVE.

MASPETH, NEW YORK

AUGUST W. KODIS

EDWARD A. KODIS

L Aidotuvijų Direktorai Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN FUNERAL HOME

WILLIAM H. BEARD, SUPERVISER

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

Tautos Fondo izdūi papildyti spalio 5 d. numatytas balius Kultūros židinyje. Balių rengs New Yorko moterų komitetas, pirmininkaujamas E. Valiūnienės.

Muzikas Algirdas Kačanauskas sunegalavo ir paguldytas Columbus ligoninėje. Jo gydymą prižiūri dr. A. Snieška.

Dariaus ir Girėno minėjimas įvyks šeštadienį, liepos 20 d., prie paminklo didvyriams Lituanica aikštėje Williamsburge. Pradžią 3 val. Organizacijos ir pavieniai kviečiami dalyvauti.

Paulius Osmolskis, dail. Pauliaus ir Onos Osmolskių vyriausias sūnus, baigė City kolegijoje architektūros mokslus, įsigydamas bakalauru laipsnį. Diplomą įteikimas įvyko birželio 1 d. Madison Square Garden. Skaudu, kad pats dail. Osmolskis numirė per anksti, neturėjęs progos pasidžiaugti šio sūnaus sėkme moksle.

Lietuvių Rašytojų Draugijos New Yorke paskirtoji jūry komisija perskaitė 1973 m. išleistas grožinės literatūros knygas ir atskirai susirinkusi slapto balsavimu balsų dauguma paskyrė premiją rašytojui Juozui Kralikauskui už jo romaną "Tautvila". Komisijoje buvo Juozas Brazaitis, Paulius Jurkus, Nelė Mazalaitė, Pranas Naujokaitis ir Leonardas Žitkevičius. Romano autorius gyvena prie Toronto, Kanadoje. Autorius jau yra laimėjęs dvi Draugo premijas ir vieną Krėvės vardo premiją.

Janė Gerdvilienė yra naujoji BALFo 100-ojo skyriaus pirmininkė. Kiti nariai: vicepirmininkė - dr. Anastazija Goeldnerienė, sekretorius Jonas Jankus, išdininkas Petrus Montvila ir narys - Jurgis Lukoševičius. Simtojo skyriaus adresas yra jo išdininko adresas: 85-86 98th Street, Woodhavene, N. Y. 11421.

IS PRAEITIES... Vienoje pramogoje buv. Atletų Klubu patalpose Williamsburge kalba prelatas Jonas Balkūnas. Jo kairėje buv. Lietuvos Gen. Konsulas New Yorke Jonas Budrys ir buv. Vienybės leidėjas ir redaktorius Juozas Tysliava [abu mirę]. Dešinėje prof. dr. Jokūbas Stukas ir kiti.

12

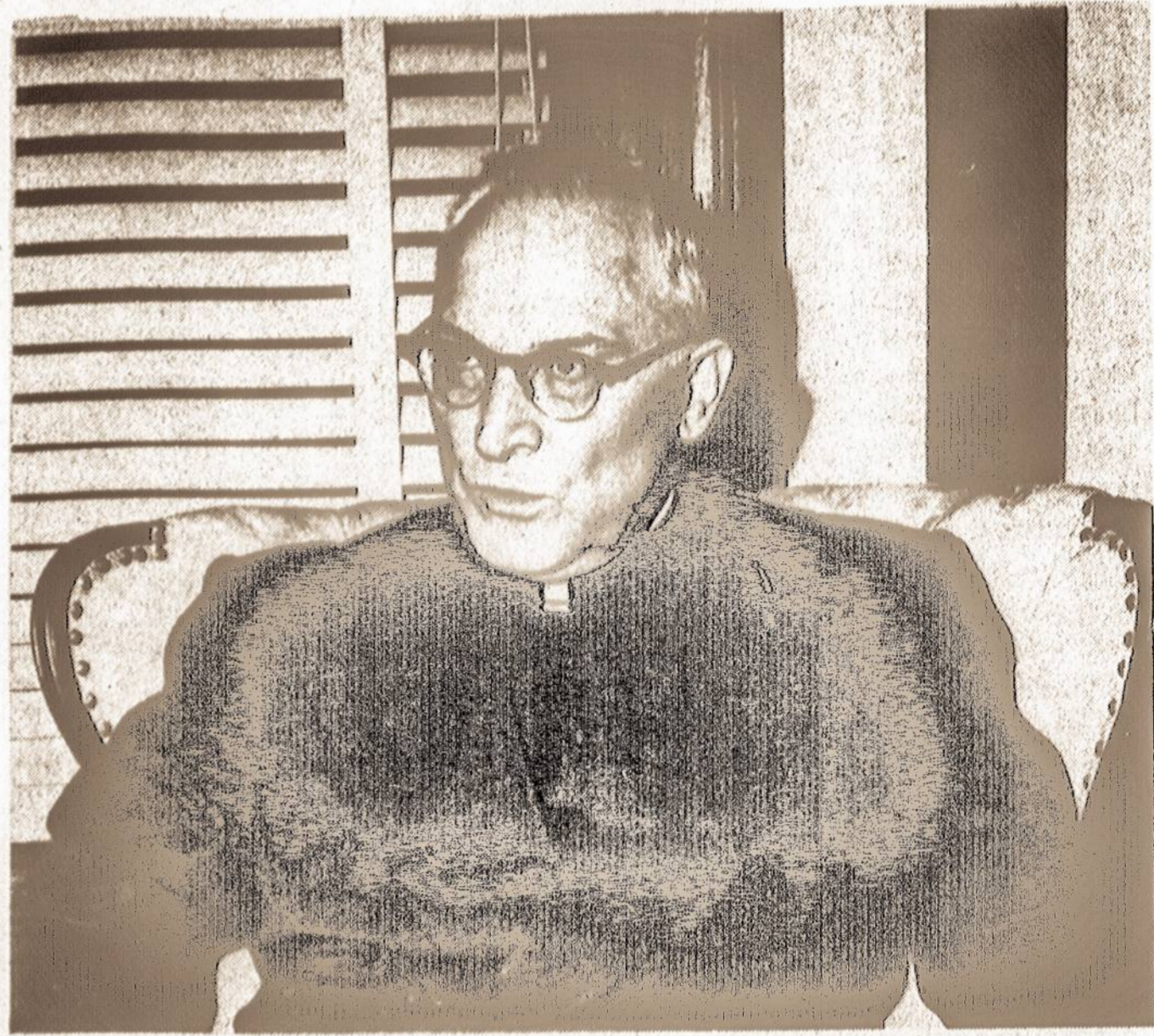
Vitalis Žukauskas birželio 27 d. išvyksta į Europą su Lietuvos vyčių ekskursija, kuri lankysis penkiose Europos valstybėse. Pirmiausia bus lankomasi Vokietijoje. Vasario 16 gimnazijoje Žukauskas atliks specialią žodinę programą.

Studentas Rytis Balčiūnas, prasidėjęs rudens semestru, per Jokūbo Stuko vadovaujamą Seton Hall universiteto radio programą Music of Lithuania, transliuojamą pirmadieniais nuo 8 05 iki 9 val. vakare iš WSOU, 89.5 FM banga, perduos lietuviškas žinias ir lietuviškos muzikos plokšteles. Didžiumoje bus panaudojama Bostono universiteto radio stoties lietuviška programa "Garsų bangos", kuri taip pat duodama anglų kalba. Tos programos kolektyvas neseniai yra laimėjęs Armstrong fondo atžymėjimą už originaliausią ir geriausiai paruoštą radio programą.

Juratė Veblaitytė-Litchfield, akompanuojant Albinui Prižgintui, dainuos liepos 5-7 dienomis latvių sodyboje "Priedainė" įvyksiančiame pabaltiečių jaunimo suvažiavime su paskaitomis, šokiais ir ekskursija į paplūdimį.

Romualdas Kisielius, populiarus lietuvių fotografas, kurio nuotraukas dažnai matome lietuviškoje spaudoje, neseniai laimėjo pirmąją ir antrąją premiją RCA metinėje Sommerville, N. J., foto parodoje. Pirmąją premiją laimėjo už nuotrauką "Superstar", o antrąją - už nuotrauką, pavadintą "Pavasario daina". Pereitais metais Kisielius ten pat taip pat laimėjo pirmąją premiją. Jis toje kompanijoje dirba kaip fotografas.

Vacys Steponis, Lietuvių Atletų klubo pirmininkas, klubo susirinkime birželio 7 d. padarė bendros veiklos pranešimą, o sekcijų vadovai apžvelgė savo grupių darbus. Konstatuota, kad reikia padidinti narių skaičių, raginant sportuojančių vaikų tėvus stoti į atletų klubą.

Prelatas Jonas Balkūnas

PAGERBĖ PREL J. BALKŪNA

Tęsinys iš 1 psl.

lankęs. Jį žino ir Lietuvoje, nes vienu laiku per Amerikos balsą jis kalbėdavo bent porą kartų į savaitę.

Atrodo, kad šiuo metu jis yra vienas įspūdingiausių ir stipriausių šauklių už Lietuvą amerikiečių tarpe. Tam sąlygas sudarė jo, kaip dvasininko, padėtis ir jo asmeniniai sugebėjimai bei talentas kalbėti masėms. Čia prisimena visa eilė prel. Balkūno pastrodimų, ar tai būtų Madison Square Garden pradėjame ir prie Jungtinių Tautų tęstajame lietuvių "Žygyje į Jungtines Tautas" ar kitomis progomis demonstruojant už Lietuvos reikalus, Turint tokį asmenį kaip prel. Balkūnas, lietuviams nebuvo gėdos pasirodyti pabaltiečių ar kuriose nors kitose tarptautinėse organizacijose.

Savo gi tarpe lietuviai mėgsta klausytis ugningų prelato kalbų, ar tai jos būtų per Vasario 16 minėjimus ar raginant aukoti lietuviškam reikalui. Jo įtaka naudojasi tad ir lietuviškos organizacijos. Kas gi kitas, jei ne prelatas Balkūnas, būtų padėjęs Amerikoje susiorganizuoti Lietuvių Bendruomenę! Arba kas kitas galėtų tinkamiau vadovauti Tautos Fondui!

Tačiau tai ne vienintelės sritys, kuriose prel. Balkūnas yra pasižymėjęs ar parodęs iniciatyvos. Šalia darbo įvairiose kunigų organizacijose ar vadovaujant pasauliečių religinėms draugijoms, prel. Balkūnas buvo vienas pirmųjų ALTo steigimo iniciatorių. Kunigų Vienybei ir Katalikų Federacijai drąsiai siūlė kviesti visų pažiūrų lietuvius į Jungtinę Lietuvą vaduoti frontą. Jis vienas pirmųjų praskynė kelią BALFui įeiti į National War Fund. Visų srovių buvo parinktas pirmuoju BALFo pirmininku, bet dėl ligos tuo metu negalėjo tų pareigų atlikti. Jis penkerius metus buvo BALFo Našlaičių komisijos pirmininku, ir nuo pat BALFo įsikūrimo - vienu jo direktorių.

Nuo klierikavimo laikų pradėjęs sakyti kalbas ir rašyti spaudai,

jis savo gyvenime yra daug kalbėjęs ir rašęs religiniais ir tautiniais lietuviškais reikalais. Buvo ne tik spaudos bendradarbis, bet ir pats redagavo laikraščius, kaip Ameriką ir kt.

Jonas Balkūnas yra gimęs 1902 m. spalio 21 d. Moltby, Pa. Baigęs pradžios mokyklą, 1912 m. jis su tėvais nuvyko į Lietuvą, ten mokėsi Marijampolės gimnazijoje, kunigų seminarijoje ir 1922 m. sugrįžo į JAV. Buvo priimtas į Brooklyno vyskupiją klieriku, studijavo teologiją Niagaros universitete ir 1926 m. įšventintas kunigu. Po trumpų vikaravimo metų Apreiškimo ir Angelų Karalienės parapijose Brooklyne, nuo 1933 m. darbavosi Maspetho parapijoje, kurią neseniai, išeidamas į pensiją, perdavė kun. P. Bulovui. Čia jis pagrindinal pertvarkė parapiją, išmokėjo skolas, pastatė naują gražią lietuviškais motyvais bažnyčią, kleboniją. Buvusią kleboniją pavedė atsikviestoms seserims prancišketėms, kurios čia įkūrė centrelį ir patarnauja trim lietuvių parapijoms vaikų mokant ir auklėjant.

Labai teisingai apie prelata atsiliepė JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba. Ji pagerbimo vakaro programos lapelyje atspausdino šiuos žodžius:

"Pagerbiame Jus, Didysis Amerikos Lietuvi, sunku rasti žodžius, kurie aiškiai nusakytų Jūsų asmenybę, išryškintų Jūsų veiklą, pavaižduotų Jūsų darbus ir aptartų Jūsų reikšmę ne tikiai Amerikos lietuvių išsilvėjai, bet ir pačiai Lietuvai.

Jūsų ilgų dešimtmečių palaiminga darbuotė Kristaus vynuogyne Jums netrukdė tarnauti Lietuvai ir lietuviybei. Taigi Jūs esate ir liksite neužmirštas ir šviesus didžiosios meilės Dievui ir Tėvynei pavyzdys.

JAV Lietuvių Bendruomenė, kurios reikšmę Jūs aiškiai suprato, su dėkingumu bei pagarba džiaugiasi ir didžiuojasi Jumis.

JAV Lietuvių Bendruomenės vardu teiktės priimti geriausius linkėjimus Jūsų ateičiai."

VIENYBĖ, 1974 m. birželio 28 d.